

POLIȚIA

REVISTĂ POLIȚIENEASCĂ DE SPECIALITATE

REDACTOR RESPONZABIL
DR. VICTOR POPP

APARE LUNAR

PRIM REDACTOR
GEORGIU CHENDI

S u m a r u l :

1. Cesare Lombroso	<i>Poliția</i>
2. Rezistența la durere a criminalilor	<i>Cesare Lombroso</i>
3. Deosebiri între Codul penal român și transilvănean	<i>Romul Tacian</i>
4. Libertatea Cultului	<i>Dr. V. Popp</i>
5. Schimbul în natură la sate	<i>Const. Doboș</i>
6. Reforma organizării polițienești	<i>Dr. S. Gheorghiu</i>
7. Problema identității	<i>Doctor Grinou</i>
8. Omul este liber	<i>Jean Jaques Rousseau</i>
9. Despre spiritul legilor	<i>Montesquieu</i>
10. atentate și atentatari	<i>Sigmund Prager</i>
11. William Pinkerton	<i>Dr. S. Gheorghiu</i>
12. Copii legitimi și copii naturali	<i>Max Nordau</i>

I. Insemnări... pe marginea faptelor

Justiția engleză și criminalii
Un post de poliție la polul de nord
Mijloacele de transport ale unei poliții moderne
Revizuirea, Grațierea
Reabilitarea și Amnestia

II. Din lumea mare

Cum i-și mărește curajul chinezii
Medici criminali
Gâsca — paznic de noapte
Un club al bărbaților divorțați
Triburi de hoți ucigași
Ordin polițienesc
O „căpitănească” — de pirați
Pățania unui cardinal
Un post „oficial” de cerșetor
Un proces de vrăjitorie

III. Ilustrațiuni

1. Cesare Lombroso
2. William Pinkerton
3. Un post de poliție la polul de nord

D-sale

p. u.

Județul

Schwäbische Zentralbank A. G.

Timisoara

Gegründet: 1895.

Telegrammadresse: Schwabenbank

Aktienkapital: Lei 8.000.000

Reservefonds: Lei 9.000.000

Spareinlagen: Lei 40.000.000

Telefon: Nr. 4 und 9-72

Telefon der Devisenabteilung: Nr. 1894, 1895,
1116 und 1117

Zentrale:

Temesvar-Innere Stadt, Piața Unirei 9

Wechselstube:

Temesvar-Innere Stadt, Str. Lonovici Nr. 1 (Bischöfl. Palais)

Filialkassa:

Temesvar-Josefstadt, Str. Berthelot Nr. 9.

Filialen:

Billed, Gross-Sankt-Nikolaus, Liebling, Lugosch,
Perjamosch, Warjasch

Exposituren: Albrechtstiro, Altbeschenowa,
Buziasch, Gerillanosch, Johannsfeld, Koglevici.
Günstige Verzinsung von Spareinlagen, Kauf und
Vorkauf von Devisen, vorteilhafte Abwicklung
sämtlicher Bankgeschäfte.

Schwäbische Handels u. Gewerbe- Bank A. G.

Temesvar-Lloydzeile

Aktienkapital: 8.000.000 Lei

Telegrammadresse:
HANDELSCHWABEN

Telefon Nr.: 12-20, 12-23, 18-30.

Warenabteilung:
„Svabia“ Handelshaus.

Filialen: in Deta und Modosch.

Exposituren:

in Deutsch-Stamora und Bogarosch.

Übernimmt Spar- und Kontokorrent-Einlagen.

Effektuert Überweisungen auf sämtliche in- und
ausländische Plätze zu kulantesten Bedingungen.

Befasst sich mit sämtlichen Zweigen d. Bankfaches.
Zum Devisenhandel autorisiert.

Banca Generală de Credit Ungară

Ungarische Allgemeine
Kreditbank

Magyar Általános
Hitelbank

Centrala - Hauptanstalt - Központ:

Budapest

Sucursale - Filialen - Fiókok:

Braşov, Oradea-Mare, Timişoara.

Secție de bancăi — Secție de mărfuri
Bankabteilung — Warenabteilung
Bankosztály — Áruosztály

Banca Agrara Timisană S. P. A.

Centrala:

Timişoara

Telefon: 6, 14-66, 16-74, 16-75.

Susursala: ARAD.

Telefon: 800, 801, 803.

Efectuează punctual
și în condițiile cele mai
avantajoase plăți, remiteri, vira-
mente, etc. în țară și
străinătate.

Are autorizație
definitivă de a negocia (cumpăra
și vinde) devize streine.

CESARE LOMBROSO

* 1836

† 1909

Ilustrul antropolog și sociolog italian Cesare Lombroso a dat, prin teoriile sale noi și ingenuoase, o nouă orientare sociologiei și îndeosebi criminologiei. El a pus problema criminalității într-o lumină cu totul nouă. Lombroso justifică responsabilitatea individului criminal, prin determinism, iar nicidecum prin liberul arbitru, așa cum se socotea mai înainte. El dărâmă vechile concepțiuni despre omul criminal și creiază școala antropologică, studiind, nu delicatul în sine, ci pe delicvent. Principiile sale antropologice sunt tratate cu cea mai mare competență în marea sa operă: *L'Uomo Deliquente*, apărută în 1876 și tradusă în mai toate limbile moderne. Originalitatea acestei doctrine se rezumă în existența tipului criminal născut.

Lombroso împarte pe criminali în cinci categorii: 1) **Criminalul născut**, care poartă semne particulare și stigmat de degenerativă, pe cari savantul antropolog le tratează pe larg într'un studiu special. 2) **Criminalul nebun**; acesta comite omorul sub

îndemnul nebuliei. 3) **Criminalul din obicinuință**, care comite crima dintr'o slăbiciune morală și care, crima odată făptuită, o repetă din obicinuință. 4) **Criminalul pasional**, cel care e determinat la crimă, mînat de o pasiune violentă și 5) **Criminalul de ocazie**, adică acela care săvârșește crima numai prin forța împrejurărilor exterioare cum ar fi de pildă mizeria.

Remediile recomandate de Lombroso sunt: internarea în azile și ospicii a criminalilor nebuni, iar pentru criminalii născuți, pe deapsa cu moartea.

Iată câteva din scrierile sale principale:

Crima, cauzele și remediile ei publicate în 1907; *Antropologia criminală și progresele ei recente; Femeia criminală și prostituată* (1896) în colaborare cu G. Ferrero; *Cronica politică și revoluțiunea în raport cu dreptul, au antropologia criminală și cu știința de guvernământ*, scrisă în unire cu R. Laschi; și încă: *Istoria progreselor antropologice și Sociologiei criminale dela 1895—1898.*

Rezistența la durere a criminalilor

Cea mai mare anomalie a criminalilor născuți, pe care n'o găsim atât de exagerat nici chiar la sălbateci, este rezistența la durere, sau analgesia.

Medicii închisorilor știu că operațiunile cele mai dureroase, (de pildă aplicațiunea fierului roș) sunt adeseori foarte puțin simțite de criminali.

Un hoț se lasă să i se amputeze un picior fără nici un geamăt și se amuză, în urmă, jucându-se cu bucata de picior tăiată.

Un asasin, eliberat din ocnă după terminarea pedepsei, rugă pe director să-l mai ție închis; văzând rugămintea sa respinsă, își deschise pântecul cu coada unei linguri, apoi urcă liniștit seara și se culcă în patul său unde expiră peste câteva clipe, fără să se vaite cătuși de puțin.

Asasinul Descourbe, pentru a nu fi dus la ocnă, își făcu la picioare răni artificiale și, odată vindecate, își trecu cu un ac un fir de păr prin rotulă: nu trecu mult și muri. Mandrin, mai înainte de a i se tăia capul, fu strâns cu un clește înroșit, în opt locuri diferite, la mâini și la picioare, fără a scoate un suspin. Pentru a face să dispară un semnalment neplăcut, semnalment ce l'ar fi trădat, unul făcu să-i sară trei dinți din gură, cu ajutorul ierbei de pușcă. Un altul își jupui pielea feței cu bucăți de sticlă. Am văzut doi ucigași care se denunțaseră unul pe altul și care se urau de multă vreme. În timpul când se plimbau, se aruncară unul asupra altuia strângându-se câteva minute: unul mușcând buza celuilalt, altul smulgând părul adversarului; amândoi se plângeau, în urmă, nu de rănile primite și cari fură urmate de accidente grave, dar că au fost oprîți de a-și complecta răsbunarea.

Această analgesie ne explică mijloacele cumplite de sinucidere întrebuințate atât de des prin închisori, ca și aplecarea la sinucidere chiar la acei cari nu au decât câteva zile de închisoare, după cum s'a constatat de multe ori la închisoarea Mazas din Paris. Ea ne lămurește câteva fenomene ciudate ale lumii criminale, acela, mai ales, pe care poezii vechi îl numeau invulnerabilitate și pe care, cu un cuvânt mai modest și mai medical, îl voi numi *disrulnabilitatea* criminalilor.

Profesorul Benedikt a văzut într'o închisoare pe un bandit din faimoasa bandă a lui Rózsa Sándor de o înălțime de uriaș și cu o putere de atlet, care, luând parte la o revoltă a prizonierilor, fu bătut de gardieni astfel, că avu mai multe vertebre rupte.

Toate rănile se vindecară, dar uriașul de mai înainte devenise un fel de pitic, totuși el continua să lucreze în atelierul închisoarei și să se slujească de ciocanul greu, ca în zilele sale de mare vigoare.

Cât despre mine, am văzut lucruri și mai ciudate; un hoț surprins odată în timpul unei hoții, căpătă o atât de puternică lovitură de topor, că avu frontalul drept crăpat cu desăvârșire; peste 15 zile fu complet vindecat.

Craniul aceluiași bandit din banda lui Rózsa Sándor, despre care vorbește d-l Benedikt, fu trimis la expoziția de antropologie din Roma de către profesorul Lenhossek: osul parietal stîng era enorm turtit, efectul unei răniri cu armă, care totuși, nu l-a împiedicat, câteva zile după rănire să înfrunte mai multe zile în șir, trupele austriace și ruse.

Indivizii cari posedă această disvulnerabilitate se socotesc ca privilegiați, ei disprețuesc pe oamenii delicati și sensibili. E o plăcere pentru acești fel de oameni de a chinui pe alții, pe cari îi privesc ca pe niște creaturi inferioare.

Iată un indoit izvor de cruzime la criminali, după cum foarte bine o spune Benedikt: „Când vedem suferințele altora, resimțim noi înși-ne, cu ajutorul memoriei noastre,

senzațiuni la fel, resimțim, pentru a zice astfel, copia acestor suferinți. De aici se naște compătimirea pe care o socotim ca o virtute. Cu cât suntem mai sensibili, cu atât suntem mai porniți spre compătimire. Când există din naștere o micșorare a sensibilității pentru durerile și sentimentele neplăcute, atunci sentimentul compătimirii e aproape exclus.“ (*L'Antropologie criminelle*).

CESARE LOMBROSO.

Deosebiri între Codul Penal român și transilvănean

Din anul 1918 până astăzi, timp de 5 ani, decând ținuturile ardeleni s'au alipit la vechiul regat, asistăm încă la tristul spectacol, că nu s'a putut face unificarea legislativă. Dar dacă în materie civilă, comercială, am putea admite că pot fi într'un stat mai multe legiuri, după obiceiurile fiecărei regiuni, apoi în materia penală nu are rost. Deoarece o infracțiune care se pedepsește în Ardeal trebuie să se pedepsească și în Bucovina și în Dobrogea. Infracțorul din Dobrogea nu se poate pune la adăpostul legii din Ardeal, când săvârșește o infracțiune în Sibiu pe motiv că aceea infracțiune nu este prevăzută în legea ardelenă, precum nici infracțorul din Ardeal care săvârșește o infracțiune la București, să nu fie pedepsit, pentrucă legea penală din vechiul regat nu-l pedepsește. Adică e destul să treci Carpații pentruca pentru unele infracțiuni să nu fii pedepsit, deși dincoace de Carpați ai fi pedepsit. Vedem dar anomalia la care am ajuns după 5 ani de conviețuire a vechiului regat cu Ardealul și Bucovina.

Dar să intrăm în detaliu:

Codul penal român datează din 1865 luat după codul francez din 1810; iar codul maghiar din 1878 luat în parte după codul german și austriac, deci codul penal maghiar, aplicabil în Transilvania este mai nou decât codul român și ca atare va avea dispozițiuni superioare codului nostru, deși codul nostru a suferit modificări ulterioare.

Sunt anumite principii moderne ce lipsesc codului nostru, pe care le vom enumera, arătând totodată și deosebirile între ele, dacă există și în codul român.

Așa în codul penal legiuitorul român definește felul infracțiunii după pedeapsă.

Adică infracțiunea va fi crimă, dacă e pedepsită cu reclusiune, muncă silnică, detenție și degradatie civică. Deci, ca să știm că infracțiunea e crimă ne uităm la pedeapsă.

În codul maghiar infracțiunea e crimă, pentru că așa a denumit-o legiuitorul și o distinge de delict fie după valoare, fie după împrejurări.

De ex.: furtul fie simplu, fie calificat, după legea română e delict, pentrucă pedeapsa este dela 15 zile închisoare până la 5 ani închisoare corecțională, art 308, 309 și 310 până la punctul 6.

Dacă pedeapsa ce se dă furtului este reclusiunea, adică în cazurile art. 310 punctul 1 și 2 final, când autorii au arme, sau sunt asociați pentru a comite tâlhării, atunci fapta se califică ca crimă și deci va fi de competența curților cu jurații.

În codul maghiar furtul se califică după valoare și împrejurări, astfel: Dacă valoarea lucrului furat nu e mai mare de 2000 coroane (1000 lei) furtul e delict (art. 48). Peste aceasta sumă e crimă. Mai este crimă orice furt calificat, anume: furt dela stăpân, furt prin spargere și escaladare și însfârșit toate furturile calificate, în care caz

competința de judecată este a tribunalului, — afară de furtul simplu până la 2000 coroane (1000 lei) care este de competența Judecătoriei de Ocoale. Deci, grija ofițerului de poliție judiciară este să arate valoarea lucrului furat, când cercetează în astfel de caz. Cât despre pedeapsă, delictul de furt se pedepsește dela 1 zi până la 1 an închisoare corecțională, iar crima de furt dela 6 luni până la 5 ani reclusiune și chiar până la 10 ani temniță grea (muncă silnică).

Vedem dar că reclusiunea începe dela 6 luni și deci pentru crime, astfel cum le consideră codul penal maghiar, se poate de acest termen de pedeapsă.

Din această expunere rezultă, că mijloacele de constrângere pentru infracțiunea de furt sunt mult mai mari, pedepsele fiind mai grave după codul maghiar, căci se poate da reclusiune de 6 luni de zile (minimum) pentru furtul unui palton, care valorează mai mult de 1000 lei, pe când după legea noastră în cazul acesta se dă 15 zile închisoare corecțională, bine înțeles fără aplicarea circumstanțelor atenuante.

Tot astfel abuzul de încredere, care în codul maghiar se numește sustracțiune, dacă valoarea lucrului sustras este sub 1000 lei e delict, de competența judecătoriilor de ocoale, iar dacă este peste 1000 lei e crimă, de competența tribunalului, când se poate da pedeapsa reclusiunii până la 5 ani.

(Articolul 323 codul penal român pedepsește până la 2 ani închisoare corecțională).

La fel cu înșelăciunea, când se consideră ca delict, dacă paguba pricinuită este sub 1000 coroane (500 lei).

Spre a termina cu acest capitol, amintesc că în privința furtului, codul maghiar are o definiție superioară codului român, căci pe când codul român cere ca înarea lucrului altuia să fie pe sub ascuns pentru a se considera ca furt, codul maghiar nu cere această condiție și chiar orice luare pe față o consideră ca furt. D. e. dacă cineva ia pălăria de pe capul cuiva și fuge cu ea, acest fapt în dreptul român ar da naștere numai la despăgubiri civile, nefiind considerat ca furt, pe când în codul maghiar se va pedepsi ca crimă de furt, dacă valoare este peste 1000 lei.

Dar să trecem mai departe și să vedem cari sunt infracțiunile pe care legea română nu le consideră ca infracțiuni și deci nu le pedepsește.

Articolul 470 c. penal maghiar, pedepsește cu închisoare corecțională, pe cel ce dă sau promite unui funcționar public o sumă de bani, pentru a face să se abată de la îndatorile sale; adică legea maghiară pedepsește pe mituitor, ceea ce în legea română nu există.

Să luăm un caz: o persoană din vechiul regat, trecând munții, promite funcționarului din Brașov o sumă de bani, pentru al face să se abată dela îndatorirea lui de funcționar.

Ei bine, dacă funcționarul e cinstit și denunță faptul, în cazul acesta, se va pedepsi și mituitorul.

S'a încercat la noi, să se considere mituitorul ca agent provocator la infracțiunea luării de mită, conform art. 47 c. p. român, însă interpretarea această nu a reușit, pe motiv că regulile penale sunt de strictă interpretare.

Vedem dar, că legiuitorul maghiar are o dispoziție superioară în aceasta privință și mai ales fericită pentru timpurile actuale.

În ceea ce privește crimele și delictele contra pudoarei, codul maghiar are dispoziții superioare codului nostru. Așa actele impudice nefirești, fie că sunt săvârșite între bărbați, fie că sunt săvârșite de oameni cu animale, se pedepsesc conform art. 141, considerându-se ca delict, dacă sunt făcute fără violențe și ca crime, dacă sunt cu violență.

Asemenea incestul, adică coabitarea între rude ascendente și descendente și între frați se pedepsește cu pedepse ce variază și merge până la 5 ani temniță grea.

Aceste infracțiuni nu se pedepsesc după codul penal român, decât numai dacă ar intruni elementele unui atentat la pudoare.

Delictul de proxenetism (deprindere la desfrâu) asemenea se pedepsește după codul maghiar, când o persoană procură pentru altul o femeie onestă mai tânără de 20 ani în scop de coabitare, sau când cineva decide o femeie onestă de a intra într'un bordel. În cazul acesta, dacă femeea e sub 20 ani, se consideră ca crimă.

După codul român se pedepsesc proxenetii când atât la desfrâu numai pe minori, conform art. 267.

Și în această privință codul penal maghiar are dispoziții superioare codului român, pedepsind unele infracțiuni, care la noi deși se practică pe o scară destul de întinsă, totuși rămân nepedepsite.

Asupra găsirii unui lucru strein codul penal maghiar are o dispoziție mai fericită, căci pedepsește pe ori ce individ, care gășind un lucru nu-l predă în termen de 8 zile autorității sau celui care l'a pierdut (art. 365), pe când codul român pedepsește pe cel care gășind lucruri și întrebându-se de ele le va tăgădui, sau dacă le găsește într'o curte nu le va arăta proprietarului (art. 327 și 328 c. p. r.), altfel nu se pedepsește.¹

Deci dar pot găsi un lucru și dacă nu întreabă nimeni despre el, nu sunt pedepsit, pe când în legislația din Ardeal lucrul gășit ești dator a-l preda în 8 zile, în caz contrar faptul se consideră ca însușire pe nedrept.

Articolul 327 c. p. maghiar pedepsește de asemenea pe cel care violează secretul scrisorilor, sau cel care divulgă un secret prin violarea unei scrisori. Acesta se va pedepsi până la 3 ani închisoare, până când conform codului penal român, această infracțiune nu se pedepsește decât când e săvârșită de funcționari.

În ceea ce privește defaimările sau injuriile aduse memoriei unui defunct, spuneam la cursul de procedură penală, că moștenitorii nu pot cere despăgubiri contra celui ce a defăimat un mort și nici nu se pedepsește de codul penal, dacă e săvârșit acest fapt, de oare ce infracțiunea posterioară morții nu dă loc la acțiune, întrucât condiția calomniei și injurieri, conf. 294—305 este, că injuriile să fie adresate unei persoane în viață.

Ei bine, după codul maghiar defaimarea unui decedat sau a memoriei sale, se pedepsește, considerându-se ca delict.

Asemenea codul maghiar pedepsește și discreditarea,

adică pe acela, care periclitează creditul altei persoane (art. 247. P.)

Toate acestea înfracțiuni, pe care le-am enumerat, parte din ele nu există în codul penal român, iar parte, deși există, sunt încă incomplete, dovedind astfel o superioritate a legii penale maghiare față de codul român.

O mică deosebire trebuie să relevez la loviri și răniri. Legiuitorul român împarte lovirile și rănirile în: 1 Loviri și răniri simple care nu cauzează incapacitate de lucru; 2. Răniri și lovirii grave, acele care cauzează vre-o incapacitate de lucru; 3. Răniri și lovirii cari au cauzat moartea, această fiind socotită ca crimă.

Legiuitorul maghiar are alte norme în aprecierea leziunilor și anume: termenul de vindecat, așa că, dacă leziunile se vindecă în 8 zile, infracțiunea constituie delictul de leziuni corporale ușoare; 2. Dacă leziunea se vindecă până în 20 zile, infracțiunea constituie delictul de leziuni corporale grave, ambele fiind de competența judecătorului de ocol; 3. Dacă leziunea se vindecă în mai mult de 20 zile, precum și dacă cel rănit a rămas schilod, slut etc., atunci avem crima de leziuni corporale de competența tribunalului, și 4 vin leziunile care au cauzat moartea.

Deci, în cazuri de leziuni corporale, constatarea duratei vindecării rănilor cauzate de un medic (justiția poate califica faptul).

Privitor la ultragiul contra unui funcționar public în exercițiul funcțiunii, avem o deosebire între legiuirea română și cea maghiară.

Pe când art. 182 cod. pen. român consideră ca ultragiul cel ce prin gesturi, scrieri injurioase atinge onoarea unui funcționar cu ocazia executării slujbei lui, legea ungară cere violențe și amenințări periculoase pentru a considera ultragiul, altminteri poate fi considerat ca o insultă.

Cu aceasta am terminat expunerea unor părți mai importante a infracțiunilor din legea maghiară aplicată în Ardeal, în deosebire de legea română.

Natural mai sunt și alte deosebiri, însă am căutat să relevez pe cele mai importante, pe acelea de cari se izbește mai des un ofițer de poliție judiciară.

Dar să trecem mai departe și să vedem anumite principii cari lipsesc codului nostru penal și care constituiesc o superioritate față de el și anume:

1. *Suspendarea pedepsei*: Acest principiu aflat în legea franceză și cunoscut sub numele de legea Berenger, prevede că, judecătorii după ce au pronunțat pedeapsa, pot suspenda executarea ei, până când individul a fost condamnat a doua oară.

Dacă un individ care a săvârșit o infracțiune este condamnat, nu va executa pedeapsa decât dacă mai săvârșește o nouă infracțiune și atunci execută și prima pedeapsă și pe a doua. La noi sau adus mari critici acestei legi, și de aceea nu s'a putut introduce, deși ea există în multe legiuri moderne ca cea franceză, belgiană, germană etc.

2. *Liberarea condițională* este o măsură pe care legiuitorul a luat-o în scop de îndreptare a condamnatului, eliberându-l din închisoare când dă dovezi de purtare bună.

Astfel, nu-i condamnat la reclusiune sau muncă silnică, dacă a executat două treimi din pedeapsă și-a avut purtări bune i-se iartă restul de pedeapsă adică $\frac{1}{3}$ ce mai avea de executat. Tot astfel pentru orice fel de pedepse, dacă condamnatul a avut purtări bune.

Natural că instituția eliberării condiționale e foarte bună căci dă prilejul multor condamnați să se pocăiască înainte

¹ Vezi articolul din „Curierul Judiciar” No. 4 din 30 Ianuarie 1921 al D-lui Judecător Gh. Decan „Din Codul Penal Ungar.”

de eșirea din închisoare, în speranța că va eși mai degrabă din închisoare, mai ales pentru cei care sunt infractori de meserie sau criminali născuți. S'a introdus și la noi un fel de liberare condiționată, dar incompletă și anume darea condamnatului la muncă, însă după terminarea timpului de muncă, condamnatul urmează să se prezinte la închisoare, spre ași continua restul pedepsei, astfel că în sistemul nostru condamnatului nu-i se iartă nimic. Și din statistica recentă a parchetului Oradea-Mare s'a constatat că cei eliberați pentru muncă la expirarea termenului nu s'au mai reintors, cei mai mulți fugind în Ungaria, alți ascunzându-se, în speranța că nu vor mai fi prinși.

3. *Un alt principiu bun este scăderea din pedeapsă a închisorii preventive*, adică dacă un individ a fost ținut în prevenție 3 luni de zile și a fost condamnat la 7 luni va mai executa numai 4 luni, socotindu-se închisoarea dela data când a fost înaintat parchetului.

Acestea sunt principiile mai importante din codul maghiar care se aplică în Ardeal. După cum vedem în ele găsim părți superioare, care ar trebui introduse, și cred că parte se vor introduce în legislația unificată a țării, atunci când se va face. A menține două sau trei legiuri penale (căci în Bucovina e cea austriacă), e un rău foarte mare, căci pe lângă că știrbește din unitatea țării, dă naștere la mari dificultăți. Astfel relev una destul de importantă.

După legea speculei, atât cea veche cât și cea nouă, recidivă în materie de speculă se pedepsește mai grav, urmând a se face aplicarea articolelor 43 și următorii al c. p. r.

Ce se întâmplă? Codul maghiar nu tratează recidiva în

partea generală a codului, ci consideră în stare de recidivă numai pentru 3—4 infracțiuni, pe care le specifică la fie care caz în partea specială, ca: furtul, șantajul, tâlhărie sustracțiune sau tănuire. Astfel fiind, cum aplici art. 43 cod penal cu regulile lui la delictul de speculă, când articolul 43 nu are equivalent în legea maghiară?

Nu rămâne decât să admitem o introducere implicită a acestor articole din codul penal român din Ardeal. Alte dificultăți se mai ivesc și când militarii săvârșesc infracțiuni în Ardeal. În cazul acesta se judecă după legea din vechiul regat de justiția militară, iar dacă militarul a săvârșit infracțiuni în complicitate cu un civil, conform C. J. Militare judecându-se de tribunalele civile, se va aplica militarului legea din Ardeal. Și atunci militarul va fi pedepsit și pentru infracțiunile pe care codul penal român nu le prevede, numai din cauză că a săvârșit infracțiunea în complicitate cu un civil.

Cu aceasta am terminat analizarea codului penal. Nu am vrut să arăt superioritatea codului penal maghiar față de codul român.

Și el are defectele sale precum și codul nostru are părțile lui bune.

Dar am căutat să relev unele diferențe ce există între ambele legiuri, și să arat ofițerilor de poliție judiciară din Ardeal că se pot izbi în serviciul lor de anumite chestiuni, pe care în școală nu au avut prilejul să le studieze.

Îmi rămâne să arăt într'un număr viitor și deosebirile de procedură penală, deosebiri care sunt mai pronunțate și cari prezintă mai mare importanță prin faptul ce privește libertatea individuală.

ROMAN TACIAN

Procuror la Tribunalul Oradea-Mare.

LIBERTATEA CULTULUI

Constituția noastră înscrie ca un principiu de cinste al ei libertatea cultului. Gândul care a prezidat la înscrierea acestui principiu în pactul nostru fundamental ne onorează, constituie un certificat de înaltă morală națională și de civilizație, Libertatea cultului nu se referă la mărunte chestiuni de formă sau de practică religioasă. Libertatea cultului înseamnă înainte de toate libertatea de conștiință; iar câștigând libertatea de conștiință ca postulat al vieții omenești a făcut un paș mai departe pe calea fără de sfârșit a desăvârșirii.

În adevăr, ce poate fi mai dureros pentru demnitatea omului, decât opresarea conștiinței semenilor? Omul este cea mai înaltă expresiune a vieții animale. Creiat „după chipul și asemănarea Înaltului Creator a toate pământestii“ se pote admite ca om pe om să se nesocotiască în ceea ce li-a dat Dumnezeu Tatăl mai sublim și mai aproape de ase-mănarea Lui „conștiința.“ Încercând a persecuta sau a omori într'un alt om conștiința, te faci vinovat de schilodirea sau distrugerea însăși a lui Dumnezeu. Căci un om cu conștiința adormită este un om din care dumnezeesul creației a fost alungat.

Iată de ce principiu libertății cultului înscris în Constituție ne face cinste ca popor al lui Dumnezeu pre pământ. Din nefericire oamenii sînt însă mai lesne închinați către cele rele, decât să se ridice la înțelegerea celor bune și frumoase. Au fost, e drept o mână de oameni vrednici, de oameni cu gânduri bune și eumini cari și-au dat ostentia

să deschidă orizonturi mai înalt omenești vieții publice românești. Principiul a fost adoptat, dar practica e încă de parte de a corespunde în totul principiului. Anii lungi de robie și adormire a conștiințelor noastre se răzbună. În obiceiurile noastre au rămas încă mult din procedeele neomenești ale trecutului, de care nu sîntem vinovați. Nu știm prețui cum se cuvine nici libertatea noastră, nici libertatea pe care am dăruit-o cu gând bun și altora.

Câte credințe nu au încă a suferi sub regimul libertății cultului? Ni-am obișnuit a tolera câteva confesiuni consacrate. Tolerăm, mai mult, religiuni păgâne, dar nu tolerăm libera conștiință în credința lui Christos a celor ce nu vor să fie mici ortodoxi, nici catolici, nici reformați sau unitari. Și această mentalitate care face rău în convingerea că face bine și se mândrește cu spoiala de frumusețe a „libertății cultului“ este caracteristică vieții noastre morale, anchilozată de nedreptățile trecutului.

Ar fi timpul să se înceteze cu persecuțiunile duse împotriva unor oameni cari au o conștiință și nu cer decât să li-o lăsăm liberă alături de a noastră. Și cea dintâi autoritate care este chemată să apere dreptul de libertate a cultului pentru toți cetățenii este desigur poliția. Funcționarii și agenții de poliție înainte de a ridica mâna să loviască, să se gândească la datoria lor de apărători ai legii, să se gândească la conștiința lor care se vrea liberă, după cum o vreau și ceilalți.

DR. VICTOR POPP.

REFORMA ORGANIZĂRII POLIȚIENEȘTI

Acum când se pregătește o nouă organizare administrativă a țării, credem că este de a noastră datorie să punem în văzută celor chemați a purta de grija bunei gospodării naționale, una dintre cele mai importante probleme administrative. E vorba despre organizarea polițiilor și despre salariile funcționarilor de poliție. Organizarea polițiilor nu se poate face temeinic în cadrele organizației generale administrative ale țării. Prin caracterul său deosebit, poliția nu poate fi confundată nici cu primăria communală și nici cu prefectura județeană. Poliția ocupă în stat un loc de sine stătător între justiție și administrație, și pentru acest motiv, chestiunea pe care o ridicăm aici e departe de a fi o simplă problemă administrativă sau economică; ea este ceva mai mult, *este o problemă de morală socială*.

O reorganizare a poliției este necesar să se facă, pentru a se da acestei importante instituții rolul pe care îl merită în stat și misiunea pe care trebuie să o îndeplinească în societate. Organizarea poliției deci, trebuie să se facă după o lege specială, așa cum după o lege specială se reglementează funcționarea magistraturei. Și fiindcă este vorba să se acorde magistraților gradații ca și membrilor corpului didactic, e credem, locul să amintim că pe aceeași cale s'ar putea repara o mare nedreptate față de funcționarii de poliție. În adevăr, după normele de organizare în vigoare, avansarea funcționarilor de poliție nu se face decât în măsura locurilor rămase vacante. Ori, sînt funcționari de poliție cari, datorită acestei măsuri nedrepte, stau ani de zile neavansați în grad. Introducându-se sistemul gradațiilor, avansările s'ar face în mod automatic, înlăturându-se o nedreptate, care distruge orice entuziasm. Și nicăiri nu se cere mai mult entuziasm și pasiune profesională ca în poliție. Pe de altă parte sistemul gradațiilor ar soluționa, într-o oarecare măsură, problema salarizărilor, de care depinde în primul rând înfățișarea morală a poliției.

Așa cum este organizată și plătită poliția astăzi de morală nu poate fi vorba. Ne dăm perfect seama de greutatea cuvântului și ne-am feri bucuros de el, dacă realitatea nu ni-ar sili să-l rostim. Amestecul neconținut al politiceii în activitatea și întocmirea poliției, a pervertit importanța acestei instituții și a deviat-o de la menirea ei principală. În loc de a fi „o a doua magistratură“ așa cum o doria cel dintâi legiuitor român, care i-a înțeles rolul, și care s'a ostenit a-i înlesni realizarea lui, regretatul Vasile Lascăr, poliția a devenit o jucărie a partidelor politice. Cât a pierdut țara de pe urma acestei dureroase stări de fapt, o putem vedea din aspectul moral al societății noastre de astăzi!

Funcționarul de poliție, mare sau mic, lăsat la cherimul bunului plac al oamenilor și a cluburilor politice, trebuie să mlădieze legea după porunca acestora, pentru a nu-și periclita interesele. Astfel Poliția în loc de a fi cel dintâi și cel mai neînduplecat scut al legii, este cea dintâi care calcă legea, pentru că așa vrea interesul cutărui om politic sau cutărui partid. În mod fatal s'a creiat o stare de ex-lege, care tinde să devie permanentă, tradițională și activă alături de legea scrisă, dar nerespectată decât de câțiva naivi.

Recrutarea personalului polițienesc se face, în genere, după aceleași norme. Omul politic sau clubul politic găsește azil pentru răsplătirea oamenilor lor devotați, în Poliție. Elementele de selecție, oamenii bine pregătiți, cari simt în ei vocațiune pentru această nobilă îndeletnicire, nu pot pătrunde în Poliție de cât cu multă greutate, iar odată intrați acolo, dacă practica demoralizantă a meseriei, așa cum au pervertit o politicianii nu omoară în ei vocațiunea, silindu-i să se blazeze și să se supună influen-

țelor de tot soiul din afară, atunci siliți sunt să plece desgustați aiurea.

Tabloul e puțin încântător. Din nefericire și poate de aceea, este real. Rolul educativ și moral al Poliției, continuă a fi un desiderat în mintea câtorva idealști. Realitatea hidoasă a orgnizării polițienești de astăzi, rămâne o pată în plus pe conștiința societății noastre.

Firește că ar fi trist să desnădăjduim. Atât ni-a mai rămas: nădejdea într'o îndreptare viitoare. Starea de decădere morală a societății noastre trebuie să producă reacțiunea salvatoare. E destul să ne aruncăm puțin ochii în jurul nostru pentru a ne da seama că *trebuie* să ne îndreptăm. Hoțiile și jafurile s'au înmulțit într'o proporție pe care cea mai perversă imaginație n'ar fi îndrăznit să-o proorociască acum 10 ani. Morala socială, acea morală care dă caracteristica vieții publice, este în permanentă slăbire: în locul vechilor și bunelor obiceiuri de societate, a apărut libertinajul, prostituția necalificată, sfidarea, batjocura, calomnia și minciuna, și nimenia nu reacționează, pentru că însăși pavăza oficială a moralei publice și a legalității — Poliția — este incapabilă să se ridice mai presus de mocirla în care ne afundăm.

Restabilirea ordinii morale și legale în societate depinde în primul rând de restabilirea ordinii morale și legale în Poliție. Conducătorii țării, cu dragoste cinstită de viitorul ei, nu trebuie să uite acest lucru. România întregită în granițele ei firești se reorganizează se unifică și se consolidează. Dar toată această vastă operă pe care o creiăm acum, nu numai pentru acum, ci și pentru viitorimea care ne va judeca aspru faptele, nu va însemna nimic, dacă nu se va face odată cu consolidarea morală a sufletului românesc desechilibrat.

E deci de datoria acestor conducători să se gândească a reda Poliției rolul și importanța ce i se cuvine în stat, a o scoate de sub tirănia bunului plac și de sub influența dezastruoasă a politiceii. Și aceasta se va putea face acum cu folos. Mai târziu va fi zădarnic, pentru că într'un organism consumat de gangrenă, niciun altoi nu mai poate prinde.

Iar până la întocmirea legii de organizare a Poliției, după cerințele moderne, un alt sistem de salarizare ar însemna un pas câștigat, ar inaugura o eră de tranșiție, necesară pentru prepararea marelui reforme, care nu se cuvine să mai întârzie.

Un corp de poliție salariat în mod satisfăcător, va fi expus mai puțin tentațiilor, cari îl îndepărtează de la litera legii. Funcționarul de poliție, care va avea cu ce să facă față nevoilor vieții de toate zilele, nu va mai întinde mâna, ci va face, când legea va permite și va respinge, când legea se va opune. Legea va deveni iarăși lege, iar „Poliția“ va fi cum se cuvine, o instituție publică pentru public.

Recunoaștem că greutățile statului sunt destul de mari. Nu putem însă uita că funcționarii de poliție plătiți cu lefuri ce variază între 800 — și — 1800 lei lunar, n'au nici pentru gură, nici pentru îmbrăcăminte destul. Și de asemenea nu putem uita că funcționarilor de poliție li se cere o muncă neîntreruptă și de noapte și de zi. Ceilalți funcționari ai statului au un număr fix de ore de lucru; polițiștii nu. E deci firesc să li se dea *un plus de salariu* la acest plus de muncă așa cum se face în streinătate, unde funcționarii de poliție sunt încadrați gradelor de salarizare ale tuturor funcționarilor statului; au însă pentru munca lor

în plus, un plus de salar de 60% peste salariile celorlalți funcționari. Și e drept să aibă.

Deasemenea un fericit mod de salarizare ar fii plata în natură a plusului de salar. Păstrând salariile actuale statul ar ușura mult viața acestor vrednici slujbași, dându-le pe paritatea de aur dinainte de război alimente, articole de prima necesitate și îmbrăcăminte. Și asta s'ar putea

face cu atât mai ușor, cu cât vedem că statele vecine cu o valută mult mai depreciată ca leul nost o fac și o pot face fără ca prin aceasta să se desechilibreze cât de puțin bugetul statului.

Iar când vom înțelege și noi importanța salarizărilor, — altul va fii și aspectul Poliției noastre.

DR. S. GHEORGHIU.

SCHIMBUL ÎN NATURĂ LA SATE

Nu am pretențiunea a spune vre-n lucru important, căci se poate ca aceiași afacere, care cineva o discută întâia oară, să fie pentru altul o chestiune limpezită; în aceste rânduri am numai dorința de a arăta un fapt, de natură juridică, ce se petrece mai rar și căruia i se poate da fie o interpretare, fie o soluțiune, care să difere dela judecător la judecător.

Obișnuința de a se scrie, numai fapte de o importanță oarecare, face ca lucrurile mici, ori fără multă însemnătate, ce au și norocul de a veni destul de rar în fața instanțelor judecătorești, să fie numai rezolvate, iar nu și relevate pentru simplul motiv, că sunt „subtilități“ și în vremurile acestea de viață cinematografică, când interesele materiale au precădere, a da publicului observațiuni de ordin pur intelectual, ar fi să-și piardă cineva vremea.

Cum nu împărtășese acest mod de a vedea, mai cu seamă când e vorba de un serviciu ce s'ar aduce populației noastre dela țară, rândurile de față își au explicația lor, cu atât mai mult, cu cât ele se adresează în special ofițerilor de poliție judiciară.

E vorba de schimbul în natură la sate. Procedul e cunoscut: Un mic comerciant ambulant, care în aparență îndeplinește toate condițiunile cerute de legea respectivă, desface prin satele pe unde trece mărfurile sale de proastă calitate și deci de o valoare minimă, pe produse ale vieții agricole, de o valoare aproape înzecită: așa pentru stambă primește unt, pentru rudimentare obiecte, ca oglindă, pieptene, etc. ia în schimb brânză, pentru mărgelile, paseri pentru zaharicale învechite — ouă proaspete, etc., etc.

Acest fapt, pe care nu-l pot egala de cât cu modul îndrăzneț de exploatare a evreilor din Moldova, acest troc, care nici măcar un troc cinstit nu este, ar părea pentru un moment, că n'ar fi un fapt penal și deci represibil, căci nu e prevăzut textual în Legea Comerțului Ambulant, din 17 Martie 1884, și nici nu contravine direct unei alte legi speciale.

Așa fiind, faptul trece neobservat de autorități și în ori ce caz îngăduit de acei puținii, care de și constată rezultatele evidente, totuși în lipsa unui text formal de lege — poenalia restringenda — îi lasă să exercite acest schimb neomenos, în toată libertatea.

Examinând însă mai atent acest schimb în natură, vedem că comerciantul ambulant nu face, o „vânzare“ așa după cum o cere codul civil și art. 2 din legea mai sus arătată. În o altă lege specială, cum e aceea a monopolului vânzării băuturilor spirtoase din 7 Martie 1907, prin art. 27, s'a interzis cu desăvârșire, acest gen de schimb, pentru cărciumarii prea hrăpăreți. Să fi vrut oare legiuitorul să facă deosebiri și să permită în o lege ceiaze oprește și pedepsește în alta? Nu poate fi discuția, că o lege e mai veche, ci faptul în sine, care nu diferă, iar dacă e vorba de vechime, apoi atunci codul civil e și mai vechi. Este alt ceva contractul de schimb, așa cum e prevăzut în codul civil, și cu totul altceva schimbul în natură al comerciantului ambulant, pe care nu putem decât să-l asemănăm cu

acei a cărciumarului speculant, întrucât sunt aceleași interese de ocrotire a avutului săteanului, expus a fi totdeauna înșelat, când e vorba de aprecierea valorii intrinsece a două lucruri, și când preferința, nevoia sau viciul îl face ca lucrul străin să-i pară mai scump.

Să fie oare vinovat legiuitorul din 1884 că n'a prevăzut un text formal și o sancțiune? Credem că nu era necesar. După cum am arătat mai sus, legiuitorul a permis „vânzarea“ și nu schimbul în natură; că legiuitorul a permis numai vânzarea, reese chiar și din interzicerea comerțului ambulant în comunele urbane (art. 1), scopul lui, fiind să stărpească concurența necinstită a comercianților ambulanti, față de comercianții stabili în orașe. Presupunând numai un moment că legiuitorul n'ar fi interzis acest drept și comercianților ambulanti, oare cum l'ar fi exercitat ei? Natural că prin „vânzare“; nimănui nu-i trece prin minte, că din acest punct de vedere comerciantul ambulant, s'ar deosebi de comerciantul stabil și deci nici unul nici celalalt, n'ar fi tolerat a exercita dreptul său, făcând schimburi în natură, care la orașe în bună parte sunt și imposibile.

Așa fiind, cu ce drept, și în baza cărei legi acest comerciant ambulant își însușește puterea de a exercita comerțul său prin sate, făcând schimb în natură?

Sunt prea cunoscute cazuri de comercianți ambulanti, care fără a avea un petec de pământ, exportează ori vând cereale cu vagoanele: și faptul are explicația lui: pentru o sticlă de lampă a luat o banită de grâu, în loc să ia o sumă mică de bani, pe care săteanul n'o avea; el îl speculează.

Deci, cred că un asemenea comerciant, contravine art. 2 din legea comerțului ambulant, iar conform art. 21 din aceeași lege, agenții comunali, administrativi și polițieniști, trebuie să împiedice acest gen de comerț făcut în disprețul legii, constatând faptul și dresând cuvenitul proces-verbal pentru darea în judecată.

Este prea adevărat, am văzut un administrator de plasă luând măsuri în contra acestui abuziv schimb în natură: în altă parte am văzut un Consiliu Comunal care fie în lipsa legii, fie în lipsa unui text categoric al legii, cu judecata bunului simț, a dat o ordonanță, care aprobată de prefectură, dădea un text formal ofițerilor de poliție judiciară — nelămuriți cu legea comerțului ambulant — pe baza căruia puteau constata faptul pedepsibil în urmă cu art. 385, al. 9, Cod penal.

Privind însă mai adânc chestiunea schimbului în natură la sate, mi se pare că acest fapt penal se prezintă sub aspecte mai grave, decât ale unei simple contravențiuni, care în cazul cel mai grav ar fi pasibilă de 1000 lei amendă, sau dublul ei în caz de recidivă, după cum preserie art. 16 din legea comerțului ambulant; această gravitate în apreciere isvorește din faptul că schimbul în natură a devenit astăzi aproape o plagă socială, căci în majoritatea cazurilor se speculează ignoranța copiilor și femeilor, cari în schimbul unui obiect fără nici un preț, dar exagerat comercializat, ajung de multe ori de fură și hrana absolut ne

cesară din casă. Așa se scumpește viața la sate, iar la orașe e lesne de înțeles, căci săteanul nu desface produsul său de cât pe bani, dar în proporție și în comparație cu obiectul neînsemnat, pe care e nevoit să-l ia în schimb dela comerciantul ambulant, plătind în natură înzecit.

Schimbul în natură privit dar și pe latura economiei sociale, ca una din cuzele scumpirei traiului, nu atât pe deapsa, cât calificarea lui penală este obiectul articolului de față.

Cred, că schimbul în natură abuziv, îmbracă perfect haina penală a delictului de înșelăciune, prevăzut de art. 332 Cod penal, întrucât se cauzează o pagubă în averea săteanului, prin faptul că n'a primit echivalentul produsului său agricol, că fără manopera frauduloasă, săteanul n'ar rămâne convins sau mulțumit de schimbul făcut, iar cât despre intenția delictuoasă și folosul comerciantului, nu poate fi discuție.

Poate că o discuție s'ar ivi asupra interpretării ce s'ar da „manoperilor frauduloase.“ Cred că aici nu poate fi vorba despre laudele obișnuite ale comercianților stabili despre mărfurile lor, unde se face numai vânzare pe bani și unde săteanul găsește o normă de apreciere a valorii obiectului prin comparațiune și unde în bună parte e apărat de legea speculei ce obligă pe comerciant, a avea tarif

de prețuri și a prezenta facturi de preț original; lauda mărfii la comerciantul ambulant care face numai schimburi în natură, care știe adevăratul preț și al produsului agricol și al obiectului ce dă în schimb — și ori cine înțelege că n'ar schimba, dacă nu ar realiza un folos — și unde săteanul pierde ori ce criteriu de apreciere, căci el nu știe precis, nici prețul produsului său, dar însă a obiectului ce ia în schimb, nu se mai poate zice că la mijloc nu e o amăgire. Ori cine înțelege că folosul realizat, transformat a doua zi în bani, aduce comerciantului ambulant un procent mai mare decât cel legal admis de legea speculei, pe care n'o respectă, fiindcă n'are cine să-l controleze, sau e greu de controlat când e vorba de schimb în natură.

Lată dar, o soluțiune pentru ofițerul de poliție judiciară, care întâlnind cazul, rămâne nelămurit dacă unui asemenea comerciant ambulant i-se poate dresa acte de dare în judecată pe baza legii speculei sau a legii comerțului ambulant, ori a vre-unei ordonanțe comunaie, în cazul când există: articolul 332 cod penal, este textul formal, care arătând ce este o înșelăciune și elementele ei constitutive, cuprinde și schimbul în natură făcut în condițiunile arătate mai sus.

CONSTANTIN DOBOȘ
Magistrat

Politia engleză și criminalii

O foarte interesantă discuție, care e viu comentată în Anglia, a avut loc la conferința anuală a Asociației magistratilor englezi, întrucât a evidențiat actuala mișcare a ideilor, în ce privește felul în care trebuie tratați criminalii. Reformatorii justiției preconizează un sistem curativ în locul celui repulsiv întrebuintat actualmente; ei sunt în căutarea unui nou principiu care să împace cele două teorii opuse, dintre cari una spune că crima este o formă de boală, iar cealaltă că, boală sau nu, crima trebuie pedepsită, ca această pedeapsă să servească drept avertisment salutar acelor cari ar fi ispitiți să facă rău.

În Anglia, tendința înclină actualmente mai mult spre blândețe decât spre severitate. Prizonierii sunt priviți de oficialitate ca fiind omenești și nu ca excluși din familia umană și se consideră că restricțiunile și neajunsurile închisorii constituie o pedeapsă suficientă, fără a mai adăoga că dacă viața la închisoare e făcută prea confortabilă, ea își pierde mult din teroarea ei și nu mai poate constitui o pedeapsă. Pare că în Anglia au fost chiar cazuri când închisoarea a fost căutată cu tot dinadinsul de răufăcător.

La conferința menționată, opinia curativă extremă a fost exprimată de judecătorul dr. Hamblin Smith care și-a exprimat speranța că pe viitor știința psihoanaliticilor îi va pune în stare de a clasifica pe delicvenți după gradul de anormalitate mintală. Un alt magistrat, sir Edward Troup a combătut această teză, condamnând orice recurs la psihoanaliză în starea actuală a acestei „pseudo-științei.“

Discursul cel mai remarcabil l-a ținut lordul „Chief Justice“, primul magistrat al Angliei, un discurs care a făcut senzație nu numai în sferile magistraturei propriu zise. El a arătat că discernământul de care a vorbit d-rul Hamblin Smith îl poate face judecătorul însuși.

„Un procuror cu multă experiență din nordul Angliei, a spus el, mi-a povestit odată că s'a convins că închisoarea n'a îndreptat încă pe nimeni. Dacă acest lucru e adevărat, el constituie o concluzie teribilă. S'a vorbit de „standardizarea“ sentințelor. Dar nici o crimă nu este egală cu

alta; împrejurările în care a fost comisă, nu sunt niciodată egale. Una din primele datorii ale judecătorului este să examineze circumstanțele deosebite ale fiecărui caz. Judecătorii să se ferească de „standardizarea“ sentințelor. În special, ei nu pot fi prea prudenți când au de judecat pe aceia cari au păcătuit pentru întâia oară.

„Mi se pare un lucru extraordinar de grav și de grozav de a trimite pe un om la închisoare pentru întâia oară. Vă conjur să vă gândiți de două și de trei ori înainte de a trimite un bărbat sau o femeie la închisoare pentru întâia oară. Pentru cei mai mulți ideia de a merge la închisoare pentru întâia dată are ceva grozav; dar acest element de versiune dispăre după ce au fost odată la închisoare și au găsit că ea nu este tocmai așa de îngrozitoare cum își închipuiau. Un om care a stat la închisoare n'a găsit numai tovarăși acolo, dar el mai iese dintr'ânsa cu faptul indelebil de a fi stat la închisoare. De aceia repet, gândiți-vă bine, înainte de a trimite pe cineva la închisoare pentru întâia oară.“

Interesant este și cecece a spus lordul „Chief Justice“ despre propunerea făcută de curând, de a se înființa în Anglia un minister de justiție, funcție care nu există acolo până în prezent.

„Dacă aceia cari vorbesc de înființarea unui minister de justiție, înțeleg ca lordul cancelar să fie ministru de justiție, atunci toată inovația se va reduce la o schimbare a numelui. Dacă însă propunerea înseamnă că ori cine ar putea fi numit ministru de justiție, atunci lucrurile se schimbă. Sistemul nostru actual are cel puțin marele merit că juriconsultul experimentat și învățat care este întotdeauna lordul cancelar, este „ex hypothesi“ o personalitate indicată prin educație, experiență și temperament să prezideze înalta Curte de Apel. Dacă însă ministerul justiției ar putea fi dat oricărui politician care deține un portofoliu în guvern, consecințele ar fi incalculabile pentru bunul mers al justiției și în cazul acesta propunerea trebuie combătută cu ultima energie.“

Problema identității

S'ar părea că nimic nu este mai ușor ca dovedirea identității cuiva, și mulți consideră ca de prisos măsurile autorităților în această privință.

Cu toate acestea, nimic nu este, uneori mai dificil decât de a stabili identitatea cuiva. Actualitatea și Istoria ne furnizează pilde de acest soi.

Plinius spune că marele Pompei nu putea fi deosebit de plebeanul Vibius și de fostul sclav Publicius. Cneius Scipion semăna cu sclavul Serapion: proconsulul Sura cu un pescar din Sicilia: consulii Lentulus și Metellus, cu doi comedianți. În zilele noastre, se poate cita afacerea Tichborne care a pasionat Anglia și dăduc loc unui proces care a ținut 103 zile.

În primele luni ale anului 1882, la Paris, o femeie pentru a putea contracta o a doua căsătorie, susținuse că recunoaște cadavrul soțului ei, în acela al unui necunoscut de pus la morgă. Profesorul Lacassagne a observat de două ori aceeaș stratagemă la Lyon.

Semnamentele date de magistrați asupra preveniților fugiți, sunt astfel redactate încât îngăduie lesne erori. Astfel, acum câțiva ani, poliția din Budapesta a lansat următorul mandt de arestare:

„Numitul Weltner, născut Papa, în vârstă de 36 ani, de talie mijlocie, corpulent, fața ovală tenul deschis, părul castaniu, ochi și gețe brune, mustățile groase. Semne particulare: asemănare izbitoare cu ex-regele Milan.“

În asemenea împrejurări problema identității prezintă dificultăți reale. Astfel în cazuri de catastrofe mari, incendii, pldăbușiri, mutilații scoși de sub dărâmături nu pot fi recunoscuți decât cu greutate foarte mari.

Explozia din Pața Sorbone din Paris, care s-a petrecut la 16 Martie 1869, a rămas celebră. Tardieu a efectuat examenul victimelor: „Nu cred, spune el, să fi procedat vreodată la o operație mai grozavă. Din cinci cadavre cât aveam de examinat, trei erau numai fășii de carne, al patrulea era complet carbonizat. Unul din cadavre avea bucăți de mușchi rupte, pielea atârână, oase sfărțiate, bucăți de plămân, — într'un cuvânt, un mozaic înfiorător.

Dacă, în chip obicinuit, identitatea se poate întemeia pe un certificat de individualitate liberat de notar, primar sau judecătorul de pace. — considerațiunile și pildele de mai sus, arată că de cele mai multe ori identitatea are nevoie de alte probe, și că trebuiesc întrebuițate mijloace mai științifice când e vorba de a stabili o identitate ascunsă.

Adesea, pentru a stabili identitatea unui dispărut, n'ai la îndemână decât o grămadă de oseminte. Or, experiența dovedește că, pentru a avea talia unui individ, trebuie înmulțită lungimea unui os lung cu unul din numerele ce urmează:

	Bărbați	Femei
Femurul înmulțit cu	3,66	3,71
Tibia	4,53	4,61
Peroneul	4,58	4,66
Humerus	5,06	5,22
Radius	6,86	7,16
Cubitus	6,41	6,66

Etienne Rollet a construit niște tablouri foarte simple, în care fiind dată lungimea unui os al membrilor, se poate afla talia individului corespunzător.

De pildă, dacă avem de-aface cu un humerus de 345 milimetri, individul căruia-i aparține avea o talie de 1 m. 76. Dacă e vorba de o femeie, talia nu va fi aceeași.

Talia unui om viu este, adesea, greu de aflat, căci ea se poate micșora, în urma mersului pe jos. După cum au ob-

servat Lacassagne și Rollet, dacă se măsoară un individ mai întâi în picioare, apoi culcat, talia se lungeste aproape cu 16 milimetri.

Părul capului, pielea, unghiile, pot furniza o cantitate nenumărată de semne distinctive, pe care se poate întemeia identitatea.

Măsurile diametrelor craniene, a taliei, a anvergurei mari a piciorului, a lungimei degetelor a înălțimei urechei, vor furniza acele date anatomice prețioase cari se găsesc la baza sistemului de identificare a recidiviștilor, preconizat de d. Bartillon. Acesta a stabilit chiar un Imbaj convențional, grație căruia se poate telegrafia unui agent în misiune portretul vorbit al unui individ.

Diții, au și ei o însemnătate capitală în determinarea identității. Acum câțiva ani legația germană din Santiago căzuse pradă flăcărilor. De sub ruine se scoase un cadavru ars complet, care, după haine, fu recunoscut ca fiind al cancelarului legației.

Casa legației era deschisă, și dintr'insă lipseau 25000 piaștri. Se crezu că este vorba de o crimă, al cărei mobil era furtul. Servitorul legației dispăruse în aceeași clipă; el fu considerat drept ucigaș, și poliția se puse în urmărirea lui.

Totuși, un personaj onorabil se prezintă la parchet și declară că a văzut pe cancelar chiar în seara crimei. Afirmația sa fu pusă la îndoială, dar cadavrul individului asasinat fu exhumat, îi se scoase maxilarele și se putu constata că toți dinții erau în perfectă stare. Or, relațiunile unui dentist vorbeau de unele plombe efectuate asupra dinților cancelarului. Deci, cadavrul nu era al acestuia.

După opt zile, veritabilul cancelar era arestat. Cazul era simplu. Cu scopul unic de a rătaei justița, cancelarul-hoț își omorâse servitorul și-l îmbracă cu propriile-i haine. În deget îi pusese verigheta lui. Nu se gândise însă la plombele dentare.

DOCTOR CRINOIU.

REVIZUIREA, GRAȚIEREA, REABILITAREA ȘI AMNESTIA

Revizuirea are de scop repararea erorilor de fapt și în aceasta se deosebește de casare, care nu urmărește decât erorile de drept.

Ea e constatarea oficială, prin cea mai înaltă autoritate judiciară, a unei erori comise de judecători. E o reparație morală și materială în acelaș timp, pentru că în unele cazuri, e urmată și de atribuirea unor daune interese.

Grățierea e un act de clementă pe care șeful statului îl exercită în favoarea unui vinovat. Grățierea desființează ori numai reduce pedeapsa, dar lasă să subsiste toate incapacitățile civile și politice ca urmare a condamnării.

Reabilitarea e o măsură de indulgență, acordată de autoritatea judiciară condamnatului care prin buna-i purtare într'un răstimp oarecare de după liberare se „reclasase“ în societate și se îndreptase moralmente. Reabilitarea șterge orice urmă a condamnării.

Amnistia e o iertare acordată de puterea legiuitoare și ale cărei efecte sunt încă și mai largi. Ea sprimă caracterul delictuos al unui act, care atrăsese o condamnare. Ea se poate aplica unei categorii de fapte ori unei categorii de persoane.

WILLIAM PINKERTON

Telegramele anunță moartea lui William Pinkerton, celebrul detectiv american. Născut la Illianos (America) William, fiul lui Allan Pinkerton, de profesiune detectiv particular luă la 1885 conducerea agenției tatălui său, care avea pe atunci un personal de peste 1500 inși detectivi de toate gradele și inspectori.

Pentru noi această vastă organizație polițienească parti-

și fără să muncească. Dar în America există o religiune a muncii, care nouă ne lipsește. Pinkerton a muncit, și a muncit productiv. În fruntea instituției tatălui său ar fi putut să stea — dacă ar fi fost latin — instalat comod într'un somptuos birou, de unde să comande asupra armatei de detectivi pe care o avea la îndemână. Talentul său însă se cerea pus la încercare; spiritul său vioiu, necon-

culară care să nu fie de stat, care să nu fie robită partidului de la putere, sau auxiliară supusă judecătorului de instrucție, devine aproape de nepriceput.

Pentru spiritul clar și practic al americanilor și anglo-saxonilor însă acest lucru n'a fost o imposibilitate. Din potrivă obisnuința de a „comercializa“ just și rațional totul, simplificând mecanismul vieții în stat până la ultima rațiune, a creiat și poliția particulară ca o necesitate firească. Americanii au înțeles la timp că o poliție de stat nu poate fi instituția cea mai fericită pentru a lăsa loc liber marelor talente polițiste și nici nu poate înlesni libera dezvoltare a combaterii relelor în societate. Polițistul lăsat riscurilor meseriei pe cont propriu este mai iscusit, mai întreprinzător, iar talentele reale, capabile să se afirme prin muncă, au un larg câmp să se ridice la valoarea lor reală.

Polițistul particular în țările anglo-saxone a adus reale servicii justiției și a redus simților cheltuielile statului care, având acest sprijin productiv, a redus numărul polițistilor de stat la minimum trebuincios.

Unul din cele mai strălucite talente, produse de acest mediu prielnic, a fost desigur William Pinkerton. Viața acestui întreprinzător spirit este plină de exemple pentru noi. Moștenind de la tatăl său o avere destul de frumoasă, căci cei 1500 de inși ai biroului de detectivi lăsat de bătrânul Allan Pinkerton presupune o situație bănească înfloritoare, William Pinkerton ar fi putut să trăiască foarte bine

tenit atent la lucrurile și faptele din jurul său, nu se împăca cu lenevia comodă a falsei — muncii de comandant: Pinkerton a fost și soldat și comandant în același timp; a fost hoț în celebra afacere a furtului de la Banca Națională din Cleveland și a stat de atâtea ori de pază, neobosit în timpul când alții se odihneau, acolo unde credea că îi va cădea mai bine prada în mână.

William Pinkerton este un viu exemplu de ce înseamnă pasiunea în exercitarea unei meserii și nicăiri nu se cere mai multă pasiune ca în poliție. Mort la 78 de ani, după 60 de ani de muncă neîntreruptă în serviciul aceleiași mărețe cauze de morală și de legalitate, William Pinkerton, lasă în urma sa un nume celebru în toată lumea civilizată și o avere de 375 milioane franci, sau peste 3 miliarde lei.

Dar pe deasupra satisfacțiunilor materiale pe cari le-a avut din prisosință, Pinkerton a avut și satisfacții de ordin moral și intelectual, pe cari polițistul robit formalismului administrațiilor de stat — chiar în America, nu le-ar fi putut avea.

A compara această frumoasă viață de muncă și talent, ca și atmosfera în care s'a desfășurat, cu stările de la noi, credem că am depăși limitele bunului simț. Nădăjduim însă că alții, după noi, nu vor avea să strângă în suflet atâtea regrete, precum facem noi astăzi, când totul se opune unei dezvoltări largi talentelor, cari nu ne lipsesc totuși în poliție.

COPIII LEGITIMI ȘI COPIII NATURALI

(Dintr'o anchetă a revistei „Revue mondiale“)

Copii din flori, sau naturali, acei ce s'au născut, de sigur, fără voia lor, din părinți necăsătoriți legal, sunt, se știe, obiectul de neîncredere și uneori de dispreț. Pentru ce? O tristă prejudecată crede că, copiii naturali, „bastarzii“, nu pot deveni oameni de treabă, numai pentru că părinții lor, contravenienți periculoși, au ascultat de îndemnul zeului Amor, și au uitat să viziteze prealabil pe d. consilier comunal delegat ofițer al stării civile.

Este vre-o deosebire fiziologică și morală, între copilul natural și cel legitim? Nici una, răspunde știința, afară de deosebirea stupidă și crudă pe care o fac legile barbare ale civilizației moderne.

În această privință, o revistă franceză a avut ideea acum câțiva ani să culeagă părerile bărbaților de elită, scriitori și savanți, pe cari le reproducem mai jos.

Intre copiii legitimi și cei naturali

Intre mentalitatea copiilor legitimi și aceea a copiilor naturali poate să existe o deosebire. Copiii naturali pot să fie în mare număr printre copiii „rău-făcători“. Și nu le putem mputa nimic, pentru că greșala e datorită legii și obiceiurilor.

Societatea contribuie ca copilul natural să fie un revoltat, deoarece el este, dela naștere și în tot timpul vieții, victima unei nedreptăți, pentru că este silit să ispășească o pretinsă greșală. săvârșită de „părinți.“

Societatea contribuie ca copilul natural să fie un hoț și un criminal, de vreme ce permite tatălui să-l părăsească în timp ce nu procură mamei nevoiașe mijloacele de a-ține lângă ea și de al crește.

Deci:

Dacă listele de criminalitate nu arată o proporție nemăsurat de mare din copiii naturali printre condamnați, trebuie să deducem că copiii naturali sunt, realmente, mai buni ca ceilalți.

În fine pentru a ști dacă această deosebire ar justifica severitățile legii, e destul să observăm că, în acest caz, ca și în multe altele, legea este de vină.

Brieux.

Lipsa oricărui fel de educație morală este cauza principală a dezvoltării criminalității la copiii naturali. A micșora numărul copiilor părăsiți, înseamnă a reduce într'un fel oarecare criminalitatea. A restabili sentimentul și răspunderea părințească, distruse prin mărșul articol 40 al nu mai puțin renumitului Cod al lui Napoleon, este deci prima datorie a legiuitorului.

Eu nu recunosc importanța nici uneia din reformele pe care le propuneți, dar este necesar, înainte de toate, ca o lege nouă să impună o desmintire pentru omul nenorocit, care în cursul ședinței din 26 Brumar, anul X-lea, răspundea lui Cambacères: „Societatea n'are interes să recunoască pe copiii din flori!“

Dinpotrivă, interesul societății este ca acești copii să fie recunoscuți, dacă nu este de asemenea și în interesul burghezimei, în favoarea căreia băntue de o sută de ani un cod de egoism și de asuprire, al cărui aparat nu este multumitor decât pentru conștiințele necinstite.

Lucien Descaves

N'am date originale asupra deosebirilor de mentalitate dintre copiii legitimi și cei naturali. Totdeodată, marile izbânzii pe cari le-au reputat copiii naturali sunt proverbiale în toate țările, și mai ales în Italia. E lucru vădit — eu toate că nu se poate proba cu date sigure — că cei mai mulți dintre oamenii de geniu au fost copii naturali: Themistocle, Carol Martel, Wilhelm Cuceritorul, Boccacio, Erasm, Cardan, Alexandru Farnese, Ducele de Berwik, pe care Montesquieu îl numea omul perfect, Prior, Savage, Emil de Girardin, Dupanloup, etc. De asemenea Disraeli a putut scrie în *Mémoires de Holland*: „nașterea nelegitimă creiază caractere puternice și hotărâte“.

Vorbind despre moralitatea și relele copiilor naturali, statistica arată că sunt mai mulți criminali și prostituate printre indivizi născuți ilegitiim, decât printre cei născuți legitimi. În cartea mea, *Crimă: cauze și remedii* (Cap. XI) am demonstrat că la Hamburg 30 la sută dintre prostituate erau bastarde, pe când în Austria erau printre criminali 60 la sută bărbați născuți ilegitiim și 21 la sută femei. În Württemberg, proporția variaza între 14,3 și 16,7 la sută, pe când criminalii născuți legitimi nu reprezintă decât 8 la sută. Sicherlt, în statistica celor mai grave crime, stabilește cifra bastarzilor la 30 la sută.

Em am examinat aproape 400 bolnavi de ambele sexe, intrați în spitale și n'am găsit decât 2 la sută și chiar 1 la sută, născuți nelegitimi. Adevărul este că la copii naturali mortalitatea este îndoitul mortalității celorlalți și o depășește chiar. În anii din urmă (1897) a fost în Italia 32 la sută decese ale copiilor naturali, pentru 16 la sută ale copiilor legitimi, dar în anii precedenți s'a numărat până la 50 și 60 la sută. La Bordeaux, dintre 1000 de copii găsiți, muriră 729 în zece ani. La Mona dintre 367.000 în curs de opt ani au decedat 278.000, adică 79 la sută.

Prezența cea mai mare a geniuilor printre copiii ilegitiimi nu contrazice ceea ce vă spuseli: se cunosc legăturile genului cu epilepsia și prin urmare cu criminalitatea. Dar principalul adevăr al criminalității la indivizii ilegitiimi, mai ales în ceea ce privește pe femei, este trista condiție în care ei sunt aruncați dela naștere și care face să moară 50 la sută din primii ani. Mulți alții pier din punctul de vedere moral, din cauza lipsei de îngrijire a părinților și a educației, și din cauza părăsirei când sunt dați altora, de vreme ce sunt lăsați pe mâinile mercenarilor, persoane cari nu se ocupă decât cu mascarade religioase, în loc să se gândească la cultura morală a copilului. Când societatea va exercita o supraveghere mai de aproape supra nouilor născuți, când ea îi va încredința acelor minunate azile pe cari Bernardino le numește „cuiburi de păsări“, când mai târziu ei vor primi mângâieri, pentru că ei vor fi crescuți de familii morale și nu de primul venit, care îi ia la el cu interes, cum se întâmplă de cele mai multe ori, cifra desmoștenitorilor prin naștere ilegitiimă va fi înfinit mai mică și vor fi printre bastarzi mai mulți oameni fericit dotați și mai puțin criminali.

Lombroso

Diferitelor d-voastră chestiuni vom răspunde: Nu, noi nu credem să existe o mentalitate diferită între copiii naturali și cei legitimi. Cu atât mai mult în ceea ce privește moralitatea lor. Nu credem că, din punctul de vedere special, copiii naturali să fie în număr mai mare printre „răufăcători”, decât copiii legitimi. Dar dacă această deosebire ar exista, departe de a justifica asprimea legii față de copiii naturali, ar fi o apărare eloquentă pentru reforma codului.

Situația creiată copiilor naturali este de o nedreptate revoltătoare. Aceea creiată copiilor din flori, cari un pot să fie recunoscuți niciodată și cari sunt asemuiți fructelor incestului, poate să fie încă și mai îngrozitoare.

Paul și Victor Marguerite

Chestiunea copilului natural este una din cele mai dure-roase care există, și indiferența relativă, pe care o arătam față de ea, este de neînțeles, deoarece la Paris ne nasc în toți anii dela 14 la 16.000 de copii ilegiti.

Legea care înfierează pe copilul natural este crudă și stupidă. Ea este stupidă, căci lasă copilului natural, recunoscut de părinții săi sau de unul din amândoi, numele autorului sau și-l introduce prin aceasta în familia sa, deși îi refuză drepturile nedeslipite situației de membru al familiei.

Ea este crudă, căci, pornind dela concepția că nașterea copilului ilegiti constituie o greșală morală, pedepsește pentru aceasta greșală nu pe acei cari au comis-o, pe părinți, dar pe acel care este desigur nevinovat, pe copil.

Inferioritatea în care legea nedreaptă îl pune pe copilul natural, se datorește la două cauze: una teologică și una economică.

Morala oficială, bazată pe religione, privește actul trupesc nesfințit de preot și pe urmașul legal, bărbatul, ca pe un păcătos. Disprețul pentru copilul natural este pedeapsa greșelii contra legii divine.

În ordinea economică, familia este constituită pentru a păstra proprietatea dobândită de unul din membrii săi. O societate capitalistă trebuie să vegheze ca patrimoniul să rămână aceluia cari posedă un titlu controlat de Stat. Căsătoria legală constituie acest titlu. Amorul liber nu creiază nici un titlu, neavând ca martor pe nici un magistrat legal. Desmoștenirea este un act de apărare contra posibilității unei pretențiuni care ar micșora partea de moștenire a moștenitorilor legitimi.

Legea să fie distrusă și societatea să nu mai aibă nici un interes de a crea o diferență legală între copiii legitimi și ilegiti.

Toți copiii se nasc după aceeași lege naturală: anterioară și superioară legii oamenilor, care, singură, stabilește în mod artificial o diferență între cele două categorii de copii.

Numai că, dacă toți copiii nasc egali, această egalitate încetează îndată. Eu nu cred în superioritatea fizică și intelectuală a copiilor naturali, adesea afirmată, dar foarte insuficient probată. Eu cred din contră că copilul natural suferă cu amărăciune din cauza situației sale, din momentul când devine conștient, și că ideea totdeauna trează de *paria*, exercită fără greș stricăciuni asupra calităților sale morale și intelectuale. Trebuie să fii sfânt ca să nu devii rău și anti-social. Deosebirea între cele două categorii de copii dacă există, nu justifică cruzimile legii: legea îi condamnă îngrozitor, fiind numai efectul lor.

Nici o ipocrizie a unei societăți vițioase, lasă și neîndurată, nu este mai de nesuferit, ca aceea care acuză de infamie pe copiii inocenți ai oamenilor, bătându-și joc de buna credință socială și legală pentru a te face să capeti încredere în aceia, cari sunt bine cu legile.

MAX NORDAU.

OMUL ESTE LIBER!

Dacă omul este activ și liber, el lucrează prin el-în-sus: tot ceea-ce face în mod liber, nu poate fi aruncat în spinarea Providenței. Ea nu vede răul pe care omul îl face atunci când abuzează de libertatea pe care i-o dă: totuși, Providența, nu împiedică pe om de a face răul, pentru că ea nu-l poate împiedica, fără ca prin aceasta să-i împiedice libertatea, făcându-i un rău mai mare prin simplul fapt că-i înjosește natura care este liberă. Ea l-a făcut liber, cu scopul de a face binele și nu răul. Ea i-a dat putință să facă această alegere, întrebunțând facultățile cu cari l-a înzestrat: dar ea a mărginit în așa chip puterile sale, încât abuzul libertății pe care-l lasă nu poate turbura ordinea generală. Răul pe care omul îl face cade asupra lui însuși, fără a schimba nimic în sistemul lumii, fără a împiedica ca specia omenească să se conserve.

A cărti împotriva lui Dumnezeu care nu-l împiedică să facă răul, este ca și cum ai cărti împotriva aceluiași Dumnezeu care ți-a dat o natură fără prihană, și dreptul la virtute și moralitate.

Suprema bucurie este în mulțumirea de sine însuși: tocmai pentru a merita această mulțumire suntem aci pe pământ și înzestrați cu libertate, ispitiți de patimi și reținuți de conștiință.

Ce putea să ne dea ma mult puterea divină? Pentru a împiedica pe om să fie rău, trebuia să-l mărginească la instinct și să-l facă animal?

Suntem răi și căinoși pentru că facem abuz cu facultățile noastre. Grijele, tristețele, păcatele, își au obârșia în noi- înșine. Răul moral este, fără îndoială, opera noastră. — și răul fizic n'ar exista fără viciile cari îl întrețin. Natura ne face să simțim trebuințele, tocmai pentru a se conserva. Durerea trupească nu este decât un indiciu că mașina se deranjează, și o înștiințare pentru a ne îngriji de ea.

Moartea... Cei răi nu-și otrăvesc oare propria-le viață și a altora? Moartea este vindecarea relelor pe cari oamenii și le fac: natura a vrut ca ei să nu sufere vecinic. Omul care trăiește în mijlocul simplității primitive este supus la puține rele, nu e aproape nici-odată bolnav, n'are patimi și nici nu simte moartea: când o simte chiar atunci o doarește ca o vindecare a mizeriilor.

Dacă ne-am mulțumi să rămănem ceea-ce suntem, nu ne vom deplânge soarta: dar pentru a căuta un bine imaginar, nu face să părăsim relele existente. Cine nu știe să îndure puțină suferință, trebuie să se pregătească să sufere mult.

Omule! nu mai căuta pe făuritorul răului de care te plângi: căci tu-în-suți ești acela. Nu există alt rău decât acela pe care-l faci sau pe care-l suferi. — și unul și altul vin dela tine.

Răul general nu poate exista decât în desordine: or, eu văd în sistemul lumii o ordine, care nu se desminte întrunimic. Îndepărtați greșelile, patimile, îndepărtați opera omului, — și totul va merge spre bine.

JEAN JAQUES ROUSSEAU.

Un post de poliție în regiunile polare

Omul este acelaș pretutindeni; sunt hoți și criminali în pădurile tropice, ca și în gheturile cercului polar.

De ce să ne mirăm că și în nordul canadian, în țara aurului și a blănurilor, crimele sunt la ordinea zilei. Numărul mare al aventurierilor pripășiți acolo, justifică aceasta! Dar, în timp ce majoritatea caută norocul prin mijloace cinstite, fiecare căutând bogățiile cari zac între gheturi, sau cumpărând dela Indieni blănuri pe cari le revând cu beneficii enorme, — alții mai nerăbdători și mai puțin scrupuloși, nu se dau în lături de a întreprinde „procedee“ mai radicale.

Guvernul canadian s'a văzut nevoit să stabilească o poliție specială, care operează în ținuturile solitare înghetate, ale nordului canadian. Ea poartă numele de: *Royal North West Mounted Policemen*.

Funcțiunile polițiștilor de acolo nu sunt niște simple sinecure. Pentru a face parte din această trupă de elită,

trebuie să fi solid, sobru bun călăreț, gata să înduri ravagiile frigului ca și cele ale foamei și scorbutului.

Pentru a pune mâna pe un criminal, cel dela *Royal Canadian Mounted* — cum îi se zice mai pe scurt — sunt siliți uneori să străbată mii de kilometri în pustii de gheață. Cai, sănii, patine, șoșoni, totul este de trebuință în aceste locuri. Și se citează cazul unui detașament care a trebuit să străbată în toate direcțiile câmpiile de zăpadă ale provinciei Ungawa, în urmărirea unui Eschimos asasin, *urmărire care a durat un an*. Dar criminalul a fost găsit în cele din urmă, adus la Calgary, judecat și spânzurat.

Alteori sunt bandiți de drumul mare, nenorociți căutători de aur, cari, desperați, așteaptă ascunși, pe camarazii lor mai norocoși și îi atacă pentru a le fura bogățiile.

Grăție bravilor *red jackets*, o siguranță relativă domnește în gheturile Nordului canadian.

Mijloacele de transport ale unei poliții moderne

Poliția Parisului dispune azi de cele mai rezezi mijloace de transport.

Numărul automobilelor dela diferite servicii e atât de mare că consumă 200.000 litri de benzină pe an.

În afară de mașinele agenților cicliști și de caii jandarmilor călări, prefectura poliției dispune de 22 motociclete dintre cari 12 prevăzute cu sidecaruri transformabile în brancarde pentru răniți. Mai dispune de 41 auto-camioane, dube și 31 mașini de turism între 10 și 35 cai-putere. Două furgoane au fost amenajate de curând pentru comunicația radiotelegrafică și radiotelefonică. O trăsură cu macara mobilă servește pentru ridicarea vehiculelor căzute în stradă și cari împiedică circulația. Flotila de Sena a poliției e compusă din 2 vedete cu motor, *Ma Mouett* și *La Vigie*. Nu trebuie să uităm nici avionul *Goliath* pe care Parizienii au prilejul să-l vadă evoluând în zilele de manifestațiuni.

Toate astea formează un material considerabil, răspun-

zând nevoilor celor mai variate. Trăsurile sunt amenajate anume în vederea scopului lor. Unele automobile de turism pentru urmărirea criminalilor, trebuie să treacă neobservate: altele servesc la represiunea fraudelor și sunt prevăzute cu basculă: ele surprind pe negustorii de combustibil cu lipsă la cântar chiar la ușa clientului, când descarcă carbunii.

În afară de mașinile destinate transportului urgent al magistraților și funcționarilor superiori, sunt trăsuri pentru serviciile, cele mai diverse: căutarea răufăcătorilor, transport de forțe mari polițienești în caz de turburări de stradă, transportul deținuților, ridicarea explozivelor de pe străzi, controlul circulației, serviciul medical de noapte, serviciul de igienă, serviciul represiunii fraudelor, ridicarea persoanelor rănite pe stradă, ridicarea animalelor moarte ori rănite și cari împiedică circulația, inspecția sergenților de stradă.

ATENTATE ȘI ATENTATORI

După cum se știe, există în psihologia criminală o tendință modernă, care recunoaște în criminal, în primul rând, un tip de om bolnav sufletește, anormal, degenerat, sau rămas cu câteva veacuri în urma civilizației. Savantul italian Lombroso și școala sa, s'au străduit să constate semnele corporale ale acestor indivizi, și anume acele semne cari deosebesc pe criminalul din naștere de cei cari, din oameni cinstiți, au devenit criminali din diferite împrejurări. Sunt în realitate oameni urșiți dela natură să ajungă criminali, din pricina creerului lor și a stării lor fizice și morale. Mai există însă și unele crime, pe care nici un om sănătos la minte nu le-ar comite. Printre acestea sunt și atentatele, — despre care vom vorbi imediat. Să lăsăm deoparte pe cei cari comit crime din intenții personale, căci aceștia sunt criminali ordinari.

Observând atentatele cari n'au fost comise din intenții personale. — vedem că atentatorii au indicii comune în constituția lor sufletească. Atentatorul veritabil nu e decât un tânăr necopt, nici măcar în vârstă, un caracter fanatic și exaltat, de multe ori vizionar, care n'a fost prin societate, deci ușor de amăgit prin cărți sau tovarăși. El are idei fantastice, fie de natură politică, socială sau religioasă, asupra lumii și e orbit până într'atâta de ideile sale, încât nu vede nimic altceva. Credem să descriem bine un asemenea tip, dacă zicem că el caută să joace un rol de martir, să se jertfească pentru ideile sale, să arunce toată vina asupra-și și să nu trădeze pe tovarășii sau pe instigatorii săi. Dacă vom observa câteva atentate și câțiva atentatori din istorie, vom putea constata adevărul acestor spuse.

Unul dintre cei mai buni principii, și dintre cele mai nobile caractere ale istoriei, era Wilhelm de Nassau, prinț de Orania, numit taciturnul, întemeietorul independenței olandeze, care a căzut victima glonțului unui fanatic. Născut la 14 April 1533 în Dillenburg, remarcabil ca militar și ca politician, un caracter eminent, iubit și stimat de popor, pe care îl desrobise, după multe lupte de jugul spaniol, și căruia îi dădu-se independența religioasă și politică, nu-l mai despărția decât un pas de coroana Olandei neatârnată când sfârși pe neașteptate în 10 Iulie 1584, asasinat. Atentatorul, Baltazar Gérard din Villafans în Burgundia, născut la 1562, avea deci la înfăptuirea asasinatului 22 de ani. Acest fanatic fu atârnat de conspiratorii spanioli, cari îi numeau fapta un mare serviciu pentru religie. Acești conspiratori, printre cari se afla și ducele de Parma, sunt adevărații vinovați: Gérard se considera singur drept martir. În vara anului 1584, Wilhelm I de Orania era în liniștita și pașnicul oraș Delf. Când — la 10 Iulie 1584 — el vroia să se ducă după masă din sala de mâncare în bibliotecă, însoțit de soția sa și de prieteni, veni la el Gérard cu rugămintea de a-i da un pașaport: în același timp scoase de sub manta un pistol și îl descărcă în inima victimei. Aceasta căzu jos și-și dete sufletul zicând: „Doamne, Dumnezeule, aibi milă de mine și de sârmanul meu popor!“ Gérard fu prins. El nu negă crima, pe care o considera ca pe o acțiune nobilă și creștinească. După legile nescrise ale justiției din acea vreme, el fu omorât în chinuri grozave și părăsi această lume cu gesturile unui martir. Să notăm în treacăt că regele Filip al II-lea al Spaniei a ridicat familia asasinului la rangul nobilimii, pentru fapta „laudabilă și măreată“; aceasta era cultura din aceea vreme.

Tot așa necugetată a fost și asasinarea lui Henric al IV-lea al Franței, și iarăși asasinul era un fanatic nechibzuit, care n'a avut motive personale la comiterea acestei fapte. La 14 Mai 1610, când Henric IV, cel mai pașnic rege al Franței, trece prin străzile Parisului, pentru a vizita pe ducele

de Sully bolnav, trăsura trebui să se oprească deodată, deoarece drumul era împedecat. Un om sări în trăsura și infipse regelui un cuțit în piept. „Sunt rănit“ strigă Henric IV. În același moment îl izbi o nouă lovitură de cuțit, de data asta mortală. Asasinul fu prins fără nici o rezistență. El se numea Francois Ravallac, în vârstă de 32 ani, de fel din Angouleme; el fusese întâi copist, apoi învățător. Din cauza datoriilor el fusese închis. În închisoare se revoltă împotriva puterilor lumești și la părăsirea temniței își propuse să omoare pe Henric IV. Mult timp ezită, dar avu totuși curajul de a-și îndeplini gândul. El declară că n are tovarăși la faptă, și deoarece nu spunea nimic, cu toate chinurile de nedeseris pe care le îndură, fu executat la Paris în 27 Mai, și anume sfâșiat de cai.

Avem un bun exemplu în persoana asasinului ducelui de Buckingham, unde putem observa, ce rol mare are bolnava stare sufletească a atentatorului, și ce rol mic joacă influența exterioară. Ducele de Buckingham, acest atotputernic favorit al regilor Iacob I și Carol I al Angliei, căzu lovit mortal de Iohn Felton, un fost ofițer, pe când voia să plece la Portsmouth în 23 August 1628. Din naștere Felton era irlandez și din fire melancolic. El luase parte la expediția contra la Rochelle-i, care nu reușise (1627), și se purtase vitejește. Ne fiind înaintat în grad, după cum nădăjduise, el rumanță la post, și influențat de revolta poporului contra ducelui de Buckingham, își propuse să omoare pe acesta, considerându-l ca piedica cea mai mare a înfloririi Angliei. Credea că face o faptă nobilă, care va fi lăudată de posteritate: își cumpără un briceag obișnuit de un șiling și îl implântă în pieptul ducelui, tocmai când acesta își lua rămas bun dela prietenii săi. Buckingham strigă: „Doamne, doamne! m'a nimerit bine!“ își scoase briceagul din piept, și după un sfert de ceas era un cadavru. Iohn Felton fu prins și se supuse pedepsei de moarte, cu curajul unui fanatic, gest pe care l-am observat și la semenii săi criminali. Întrebat dacă are complici, el, răspunse că gloria și meritul faptei i se cuvin numai lui. Notițe găsite la el acasă dovedesc că el era ferm convins că era dator să cântărească la Dumnezeu și patrie de a omori pe duce, ca pe un dușman al statului.

Mai puțin entuziast și fanatic, dar totuși un caracter criminal, era Iohan Iacob de Anckarström, asasinul regelui Gustav al III-lea al Suediei. Născut în 1762, fiu al unui colonel, el deveni paj la curtea regală, apoi port-drapel al gărzii de corp, și își dădu demisia în 1783, la majorat. El e descris ca un om de un caracter stupid, plin de mândrie aristocratică, care urește toate faptele regelui. În 1791 se uni cu alți nobili nemulțumiți, și se offeri să omoare pe rege. Mult timp căuta mereu un prilej, până când izbuti în sfârșit să se apropie de rege la un bal mascat, și să-l rănească mortal (16 Martie 1792). El fu expus trei zile publicului și bătut, dar nu-și denunță complicității, în 27 Aprilie muri pe șafod.

Unde nu sunt motive religioase, politice sau sociale, acolo găsim nedreptăți de tot felul, cari aduc pe niște caractere pasionate și melancolice la asasinat. Tipic pentru acest fel de atentate e acela, căruia a căzut victimă prim-ministrul englez Spencer Perceval la 11 Mai 1812. Când acesta părăsi Camera deputaților, o persoană necunoscută trase în ei un glonte, care îi produse moartea. Atentatorul ar fi putut să fugă ușor în panică, ce izbucnise, dar n'o făcu. Un deputat strigă: „Care nemernic a comis crima? În același moment ieși o persoană din mulțime, și zise: „Eu sunt re-norocitul. Mă cheamă Bellingham. E o chestie particulară. Guvernul nu mi-a recunoscut dreptul meu — știu ce-am

făcut". Trăsăturile atentatorului erau ale unui tip melancolic. Călăul își făcu datoria cu el la 18 Mai.

Contrariu acestui caz, adică din imbold tineresc și din dorul de libertate ajuns la fanatism, e cazul asasinatului lui Kotzebue de către Sand. Pe vremea aceea omul politic rus și poetul August de Kotzebue satiriza pe tinerimea care vroia să transforme lumea, prin scrierile sale și prin diferite cronici, ceace produse ură în cercurile studențimii germane. Studentul Carol Sand își propuse să libereze poporul german de acest „spion rus“. El se prezintă ȳcestuia la 23 Martie 1819 în Mannheim cu o scrisoare, și în timp ce Kotzebue citea scrisoarea, el îi implântă un pumnal în piept. În panica produsă, neimpedecat de nimeni, el se duse la ușe, și strigând: „Trăiască patria!“ își implântă și el acelaș pumnal în piept. Nu muri însă, și fu dus la spital, și de acolo la închisoare. Judecat la 5 Mai 1820 în Mannheim, el fu decapitat cu sabia la 20 Mai.

Fanatismul politic aduse la sfârșitul războiului civic american moartea eminentului prezident al Statelor-Unite, Abraham Lincoln.

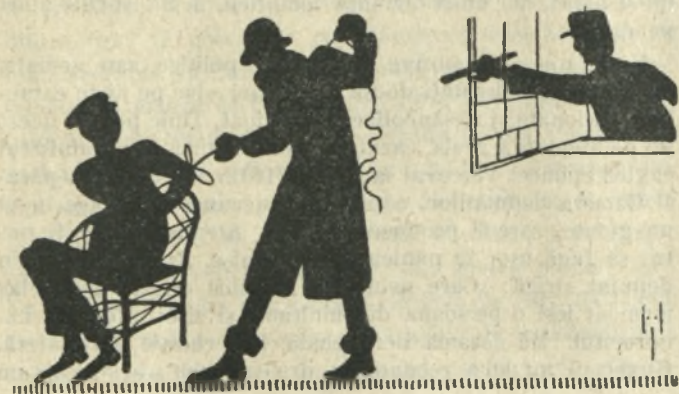
Din urmașii politici ai lui Lincoln fu asasinat și James Abram Garfield. În 2 Iulie 1881 el fu ucis de gloanțele unui fost avocat, Charles Guiteau, în gara Baltimore și muri după chinuri îndelungate la 19 Septembrie. Atentatorul susținea că ar fi făcut fapta în urma unui imbold dumnezeesc. Cu toate că apărătorul său a căutat să-i dovedească nebunia, el muri la 30 Iunie 1882 în spânzurațoarea din Washington.

Aceiași soartă ca cei doi colegi americani, o avu și prezidentul republicii franceze, Francois Carnot. El fu rănit mortal în ziua de 24 Iunie 1894, în drum spre teatru, de o lovitură de pumnal a anarhistului italian, Santo Caserio, și muri a doua zi.

Un anarhist italian e și Luigi Luccheni, care a ucis la 10 Septembrie 1898 pe împărăteasa Elisabeta a Austriei, cu toate că aceasta nu se ocupa de loc de politică. Cu drept cuvânt, a zis Franz-Joseph în discursul lui de mulțumire către popoarele sale, pentru calda participare la durerea sa, că atentatorul s'a ridicat către o nobilă femeie, și a atins din ură oarba și fără scop, inima care n'a cunoscut ură, și care n'a bătut decât pentru bine. Atentatorul, care își ispășea fapta în închisoare, se lauda mereu cu ea: la poliție a declarat că e anarhist și fără pâine, și că urește pe bogați. El aparține acelor tipuri, căzute atât de jos, cari au devenit criminali, pierzând sprijinul moral și de cari omenirea trebuie să se simtă rușinată.

Aceste asasinate nu sunt, din nenorocire rare, căci numai în secolul trecut de pildă, au fost asasinați: nouă prezidenți de republică, doi împărați, un rege, doi principii, doi sulțani, un șah și o împărăteasă.

SIGMUND PRAGER.

Despre spiritul legilor

În anul 1748, a apărut la Geneva, o carte intitulată: „De l'esprit des lois.“ Ea nu purta nici data și nici numele autorului. Până la 1752 au apărut 22 ediții. Ultima ediție, tipărită după corecturile și adăogirile manuscrisului lăsat de Montesquieu, a apărut în 1758, — trei ani după moartea autorului.

În această carte Montesquieu vorbește despre legi în general, de legi cari izvoresc din natura guvernării, de educațiune și de legi politice, de corupțiunea în Stat, de libertatea politică, de legile și moravurile cu cari ea este compatibilă, de instituția sclavajului, de raportul dintre climă, obiceiuri și condițiuni sociale.

Metoda lui Montesquieu, la început rațională, devine curând istorică. Legile au un acelaș principiu: *Justiția*; dar, de fapt, ele depind de raporturi, cari le pot face să varieze la infinit.

Intr'adevăr, ele depind de natura și principiul de guvernământ, de fizica țării, de clima înghețată, arzătoare sau temperată, de calitatea pământurilor... de religia locuitorilor, de înclinațiunile și bogăția lor, de numărul lor, de comerțul lor...; toate aceste raporturi formează împreună ceea-ce se numește *Spiritul legilor*.

Legile nu sunt rezultatul fanteziei legislatorului, ele țin de condițiuni multiple și complexe.

Această idee fundamentală face din Montesquieu — după spusele lui Auguste Comte — adevăratul creator al științei sociale.

Deosebirea de legi provine din deosebirea guvernelor, cari, ele înșile chiar, pot avea principii diferite: virtutea, onoarea, teama.

Virtutea, adică virtutea politică sau dragostea de patrie și de egalitate, — este resortul republicii. Aceasta este *democratică* atunci când atotputernicia este exercitată de întreg poporul; și este *aristocratică* când această atotputernicie stă în mâna unui singur partid.

Monarchia este stăpânirea unuia asupra tuturor, conform legilor stabile și fixe. Pentru a se asigura această stabilitate trebuie organe subordonate având prerogative, privilegii. Resortul care va împiedica monarchia de la pieire, va fi *onoarea*, adică „prejudecata fiecărei persoane și fiecărei clase.“

Despotismul care se sprijină pe voința unui singur individ, nu poate asigura și determina nimic. Principiul său este *teamă*.

O constituție liberă este aceea, în care nimeni nu poate abuza de putere: condițiune realizată dacă *puterea oprește puterea*, adică dacă există un sistem de organe de control. De aici principiul echilibrului, al cumpătării, al separațiunii celor trei puteri: legiuitoare, executivă și judiciară.

Această separațiune, indispensabilă libertății, va fi cea mai bună garanție a unui guvern compus din cele trei forme elementare: ereditate monarhică, privilegiu aristocratic, drept popular.

În lumina acestor vederi, Montesquieu apare ca precursorul Sociologiei, ca fondatorul și teoreticianul regimului liberal.

Montesquieu

CUM ÎȘI MĂRESC CURAJUL CHINEZII?

În 1895, a fost executat la Peking un criminal celebru. Călăul a vândut apoi vezicula biliară a erimnalului, în schimbul unei sume mari, unui farmacist. Acesta făcu cunoscut în oraș că este deținătorul prețioasei vezicule și clienții se îngrămădiră în mare număr, spre a-și procura, cu prețuri exorbitante, câteva fragmente din prețiosul talisman.

Matignon, care a povestit acest lucru, a adăugat că aceste obiceiuri sunt foarte frecvente la Chinezi. Când reformiștii revoltați au fost executați la Hokeou, oraș la frontiera Tonkinului, călăul a vândut ficatului victimelor în detal. Bucățile din prețioasa glandă au fost mâncate crude, sau mestecate pur și simplu și apoi scuipate de către acei ce le-au cumpărat.

Sunt câțiva ani decând chinezi au năpădit teritoriile franceze din apropierea *Lao-Kai*-ului. Unul dintre ofițerii legiunii străine care a fost trimis să oprească invaziunea puhoiului, a fost ucis. Corpul său a fost găsit în urmă cu abdomenul spintecat, fără ficat. S'a aflat apoi, că un ofițer chinez dela un post de frontieră, s'a lăudat subprefectului din acel ținut, că a mâncat, împreună cu oamenii săi, ficatul ofițerului francez.

Cam în aceeaș epocă, un întreprinzător cetățean francez, antreprenor la drumul de fier din Yunnan, a fost asasinat, în valea Nam-Ty, de către servitorii săi. Soldații din escorta sa au prins însă pe ucigași, i-au împuscat, împărțindu-și ficatului pentru a-i mânca.

Obiceiul de a înghiți crud ficatul inamicului sau al unui criminal este foarte răspândit, mai ales în provinciile din sudul Imperiului chinez, în Yunnan, Houang-Si și Houang-Toung.

Matignon, care și-a atras un mare renume din cauza studiilor ce le-a făcut asupra moravurilor poporului chinez, crede că este vorba de o terapie particulară.

Chinezii, cari fac această opoterapie hepatică, dacă am putea-o numi astfel, nu vor decât să-și mărească curajul.

Se știe că, curajul este apreciat ca o virtute de primul ordin, de către chinezi. Nu este de mirare deci că ficatul, care este privit ca un specific generator de energie morală, să fie căutat de ei cu atâta pasiune.

MEDICII CRIMINALI?

Are medicul dreptul de a declara unui bolnav că este atins de o boală incurabilă?

Chestiunea aceasta a fost examinată de curând de marele juriu medical din Londra.

Problema s'a pus în condițiuni cât se poate de dramatice. Doamna Dorothy E. Harrington era internată într'un spital. Diagnosticul care i-a fost comunicat echivala cu o sentință de moarte: *Tuberculoză a măduvii spinării*.

Disperată, nenorocita femeie își aruncă singurul copil în valurile Tamisei; după care se înecă și dânsa.

Autopsia practică a doua zi, stabili că medicul s'a înșelat și că boala sârmanei femei era perfect vindecabilă.

GÂSCA — PAZNIC DE NOAPTE

Un paznic de noapte dela o mare prăvălie din Londra, desperat că i se furaseră mai mulți câini cari îi ținea tovărășie, a instalat în locul acestor prieteni ai omului, pur și simplu niște găște proaste, gălăgioase.

El spune că aceste palmipede vestesc apropierea unui nechemat mai repede decât câinii și că e mai ușor să le apere pe ele de hoți.

Omul acesta nu auzise niciodată vorbind de găștele Capitoulului. Nu trebuie deci să socotim această anecdotă ca o dovadă a necesității studiilor clasice în pregătirea pentru cariera de paznic de noapte...

UN CLUB AL BĂRBAȚILOR DIVORȚAȚI

Le New-York există o închisoare specială pentru bărbații divorțați cari, în loc să servească o pensiune alimentară fostei lor soții, preferă să stea la răcoare timp de șase luni, termen consacrat de jurisprudență. Deținuții aceștia au format un club — ceea ce era de așteptat — și cuvântul de ordine al acestui club e: ura.

În ultimul timp clubul acesta a fost vizitat de câteva Americane, cari voiau să predice acestor nepocăiți ai căsătoriei împăcarea și iertarea. Frumoasele vizitatoare nu avură nici un succes. Unul din membrii clubului a declarat, că femeia americană se mărită numai ca să-și exploateze soțul câtă vreme mai are vre-un dolar și apoi să-l părăsească.

Deunăzi clubul a votat o rezoluție, după care femeile divorțate să nu mai aibă dreptul la pensii alimentare viagere, căci altminteri căsătoria devine pentru ele o afacere mănoasă.

TRIBURI DE HOȚI ȘI UCIGAȘI

Unele triburi industane comit furturi, jafuri, crime ca profesie și din tradiție. Descendenții aceștia ai Thugilor și Dacoților socotesc orice lucru manual ca dezonorant.

Încă din leagăn copiii sunt inițiați în arta subtilă de a-și apropia pe furis bunul altuia. Ei sunt legănați și adormit cu povestirile celor mai faimoase crime ale străbunilor lor.

Educațiunea complectă cuprinde trei grade. Primul curs e consacrat artei de a fura recoltele și vitele. Apoi se învață jefuirea cu forța a unei ferme, ucizând la nevoie pe locuitorii ei. În fine — și acesta e studiul cel mai lung și mai anevoios — neofitul se perfectonează în arta de a fura fără zgomot și fără a lăsa urme.

Șeful acestui trib ciudat și primejdios, foarte bine organizat, făurește de obicei planul expedițiilor. El e acela care furnizează alibiurile când bandiții sunt bănuți. Dar dacă sunt dovezi? Atunci bătrânul șef sau naik desemnează pe unul sau doi din supușii săi cari, fără a protesta se declară vinovați și ispășesc furturile ori crimele fără a trăda vreodată pe camarazii lor. Întregul trib ia atunci în sarcina sa familiile condamnaților și ele se bucură de onoruri deosebite.

ORDIN POLIȚIENESC

Pe vremea lui Vodă-Barbu Știrbei era holeră în București. Poliția lipise pe ziduri următorul ordin: „Fiind holeră, poruncim cetățenilor cari se întorc după zece ceasuri din noapte acasă, să nu cânte pe drum nici să facă sgomot.“ Ce avea a face sgomotul cu holera, nu se știe, dar poliția ordonase așa. Într-o noapte câțiva tineri, cam turțiți, se întorceau dela o cârciumă cântând pe stradă. Era pe la 12 noaptea. Gardistul le ține drumul. „Cum, domnilor? N'ați citit porunca? Cine se întoarce acasă după zece noaptea nu are dreptul să cânte!“ — „Am citit!“ zise unul mai isteț „dar noi nu ne întoarcem acasă, noi mergem într'altă cârciumă.“ Acest răspuns neașteptat a zăpăcit pe gardist. Tinerii au plecat în pace. A doua zi însă ordinul poliției era schimbat: „Fiind holeră poruncim cetățenilor să nu facă sgomot și să nu cânte pe drum după zece ceasuri noaptea, ori se întorc acasă ori nu se întorc!“

O „CĂPITĂNEASĂ“ DE PIRAȚI

Desigur că a depășit limita năzuințelor de emancipare a femeii, „căpitanăeasa“ care, în fruntea unei bande de pirați, a jefuit deunăzi pe malul chinez vaporul *Sui-An*.

Un ziar american declară, că această tânără femeie e de familie foarte bună și că și-a făcut studiile la o universitate americană. În urma unor necazuri de dragoste ea s'a datat la banditism.

De altfel societatea piraților n'a făcut-o să-și părăsească eleganța și ea a pornit asalt împotriva vaporului „Sui-An“ îmbrăcată cu o rochie de serată a cărei pulpană era croită în jupe-culotte și încălțată cu pantofi cu tocuri Louis XV.

PĂȚANIA UNUI CARDINAL

Răposatul cardinal Mathieu, călătorea uneori ca mulți din înalții prelați catolici, cu haine laice și anume avea un costum sacou de stofă cadrilată, care-i dădea o înfățișare de Englez.

Într-o seară, cardinalul sosește la Paris îmbrăcat cu acest costum. El se duce la un hotel, unde nu obicinuia să tragă, și se inserie în condică numai cu numele de Mathieu. Când să plece, el uită cheia dela cufăr în broasca ei. Bineînțeles că nici nu ieșise bine pe ușă și jupâneasa a și început să-i scootoască prin cufăr. Dar ce surpriză! acesta era plin de vestminte și odăjdii preoțești, ba conținea chiar și câteva odoare bisericesti.

Nu mai decât prefectura poliției fu înștiințată că un hoț de biserică trăsese la acel otel. La întoarcerea sa, cardinalul Mathieu fu luat în primire de doi agenți cari îl somară săi urmeze.

— „Dar, — observă el — eu sunt cardinal al bisericii catolice, apostolice și romane!“

— „Lasă. lasă! Pe noi nu ne protesti cu brașoave de astea!“

Dar Monseniorul Mathieu insistă așa de mult, că obținut în sfârșit să fie condus la arhiepiscopat, unde arhiepiscopul, un vechiu prieten al lui, desigur că-l va recunoaște.

Pe când unul din polițiști rămase în birjă cu prizonierul, celălalt se duse să explice întâmplarea secretarului cardinalului arhiepiscop.

Auzind zgomot, cardinalul Richard ieși din cabinetul său și ceru să-l aducă sus pe „numitul Mathieu“, cum zicea inspectorul. Cum îl zări, el se aruncă de gâtul lui: polițiștii neîncrezători o șterseră englezește.

UN POST „OFICIAL“ DE CERȘETOR

E acela de pe Pont-des-Aarts din Paris, podul cel mai frecventat din câte leagă malul drept de malul stâng al Senei. Din timpuri imemorabile, locul acesta a fost cel mai productiv, în domeniul cerșitului.

Deținătorul actual al acestui post quasi-oficial e popoularul Emile — un fost birjar care, într'un grav accident de trăsură, și-a pierdut vederea. Clientela'i aleasă — în care se numără și „nemuritorii“ dela diversele secțiuni ale Institutului Franței (cele 5 Academii) — îi furnizează în cifră medie, 3000 (citiți: trei mii) franci pe lună!

Emile e azi un om cu o avere considerabilă: tronează doar' de douăzeci de ani pe Pont-de-Arts. Emile și-a măritat acum în urmă fata — unic lui copil — căreia i-a dat o instrucțiune solidă. A înzestrat-o cu 200.000 franci, iar cu ce i-a rămas e hotărât să-și trăiască în tihnă zilele ce i-au mai rămas. Adică Emile și-a anunțat intenția de „a ieși la pensie.“

„Succesiunea“ lui e deci virtualmente deschisă. Se dă o luptă aprigă între cerșetorii „mai cu vază“ din Paris pentru cucerirea acestui post.

Dar sunt condițiuni de îndeplinit: candidatul trebuie să fie orb (aceasta e o clauză eliminatorie), să fie bine crescut, să aibă auzul fin spre a putea, cu timpul, întocmai ca Emile, să ghicească pe donator numai după chipul în care aruncă obolul în pălăria lui.

Probabil că și Emile va pune o condițiune: va cere succesoriului său o filodormă: fie o sumă vărsată odată pentru totdeauna, fie zecimala „încasărilor“ zilnice.

UN PROCES DE VRĂJITORIE

În arhivele orașelului Guglingen s'a găsit un document curios. E vorba de un proces de vrăjitorie intentat Caterinei Keppler, mama ilustrului astronom, care, cel dintâiu a emis o teorie a planetei Marte și a enunțat legile astronomice din cari Newton a putut scoate marea principiu al atracțiunii universale.

Caterina Keppler se ocupa cu fabricarea și vânzarea de medicamente, dar, fiindcă era bună de gură și nu prea se teme de popii catolici, își atrase mulți dușmani. Aceștia împrăștiară șvonul că ea ar practica vrăjitoria, astfel că în urma acestor denunțuri și din ordinul tribunalului criminal din Lemberg, ea fu arestată și judecată fără multă întârziere în anul 1620. Judecătorii ei se arătară atât de pătimiși, că procesul fu strămutat la Guglingen. Instrucțiunea dură mai multe luni, în cele din urmă afacerea fu înaintată tribunalului închizitorial prezidat de faimosul Iakobus.

În vremea aceasta Jean Keppler trăia la Linz, dar venind la Gugligen, obținut numai suspendarea torturilor, dar și strămutarea mamei sale din celulă în camera gârzei. Bătrâna era în vârstă de 73 de ani! Rămase totuși în lanțuri sub paza a doi gardieni, a căror întreținere trebuia să o plătească ea. În cele din urmă procesul fu strămutat la Tubingen și aici judecătorii, în fața vârstei înaintate a acuzatei și a probelor nesuficiente, hotărâră ca bătrâna să nu fie supusă la torturi. O condamnară totuși la așa numita osândă a „explicațiunii.“ Bătrâna fu deci introdusă în „camera de chestionare“ unde maestrul Jakobus îi „explică“ cu deamănuntul întrebuintarea instrumentelor de tortură și suferințele ce le provoacă. Invitată să facă mărturisiri, Caterina Keppler protestă într'una, susținând nevinovăția ei. După mai multe zile veni și ordinul de liberare, dar prizoniera fu reținută încă vre-o două luni, până ce fiul ei a putut plăti cei 400 de fiorini, cheltueli de procedură. Aceasta reprezenta o sumă enormă pentru astronomul care toată viața s'a zbatut în cea mai mare sărăcie.